

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . K 2.—
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . K 2.—
V upravi prejema mesečno . . . 1-80
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primaren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna pettivrsta po 60 v.
Izhaja vsak dan, izvenredno na delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se na vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 183.

Nadvojvoda Evgen odlikovan z velikim križem reda Marije Terezije.

Cesar je poslal nadvojvodu Evgenu naslednje lastnoročno pismo:

Ljubi gospod stric, maršal nadvojvoda Evgen!

V težkem boju je Vaša ljubeznost stopila na čelo armade. Ob neugodnih razmerah ste s smotnimi organizatoričnimi in operativnimi odredbami omogočili, da so se mogle odločilne sile uporabiti na drugih bojiščih.

Ko se je potem izvršil lokavi napad Italijanov, je bila zopet Vaša ljubeznost, ki jo je postavilo zaupanje Najvišjega vojne gospoda pač enemu najtežjih položajev nasproti.

Z neznatnimi močmi na ogromnih frontah je vedela Vaša ljubeznost vsikdar s stvariteljskim pogledom vojskovodje spoznati neposredno ogrožene točke ter s hitrimi, smotnimi odredbami, ki so jih v junškem boju izvedle nad vsako hvalo vzvišene čete, v mnogih velikih bitkah in nestetih bojih razbiti sovražne namere.

Kot eden izmed voditeljev v tirolski ofenzivi sem mogel biti tudi jaz v tej heroični fazi največje vseh vojn priča vse pretehtujočega, zmago pripravljajočega in pospešujočega vodstva Vaših armad.

Imeje velike operativne cilje jasno pred očmi, si Vaša ljubeznost sedaj vedno prizadeva, lastne naloge prilagoditi tem ciljem.

Ta obilost velikih činov vsebuje v največji meri tiste vojaške čednosti, ki so bile pred očmi veliki, vzvišeni cesarici, ko je ustanovila red Marije Terezije.

V hvaležno priznanje Vašega dela Vam podeljujem veliki križ Mojega vojaškega reda Marije Terezije.

Bolcan, dne 15. januarja 1917.

Karel m. p.

Cesar Karel je zopet pokazal, kako zelo mu je na srcu jugozapadna meja naše države in kako zelo ve ceni vojaške zasluge na tej fronti, ki se združujejo v osebi viteškega vrhovnega poveljnika, maršala nadvojvode Evgena. S podelitvijo velikega križa Marije Terezije je počastil nadvojvodo Evgena z najvišjim vojaškim odlikovanjem, ki ga pozna avstrijska vladarska milost. Iz celega srca se veselimo visokega odlikovanja tudi mi ter iskreno čestitamo presvetlemu nadvojvodu Evgenu, junškemu branitelju naših južnih dežel, našega prelepega slovenskega Primorja. Naše veselje spriča Njegovega odlikovanja je še tem večje, ker dobro vemo in je raz-

vidno tudi iz cesarjevega lastnoročnega pisma, da so z njim počaščene tudi hkrane, krasne čete, ki z nepopisnim junaštvom in požrtvovalnostjo stoje tu doli na braniku domovine. In med temi četami so naši slovenski polki, naši slovenski možje in fantje najboljši med najboljšimi. Preko njih in z njimi nas veže ljubezen in spoštovanje z njihovim vrhovnim poveljnikom, ki mu kličemo: Slava!

Zanimivi seji.

Minole dni smo poročali o seji poslancev in drugih veljakov, ki jo je sklical dalmatinski deželni glavar dr. Ivčević dne 13. in 14. januarja. Nas zanimata posebej dva sklepa. Prvi je ta, da hočejo dalmatinski poslanci v državnem zboru jedinstveno nastopati z drugimi hrvatskimi in slovenskimi poslanci. To je dokaz, da se snuje skupni klub državnoborskih poslancev slovenskih in hrvatskih. Naloga načelstva kluba hrvatsko-slovenskih poslancev je, da to zadevo tudi formalno uredi in sicer prej ko mogoče.

Sicer res ni upanja, da bi se že kmalu sešli državni poslanci na Dunaju, ker je nedavno minister predsednik Clam-Martinic izjavil, da mu je nemogoče že sedaj povedati, kdaj se skliče parlament, da pa je on kot član gosposke zbornice hodil vedno ustavno pot in da s te poti ni krenil tudi sedaj kot minister.

Vkljub temu pa je treba slovenskim in hrvatskim poslancem biti pripravljenim, ker če tudi ni sklican državni zbor, se zastopniki drugih državnoborskih klubov prav pridno shajajo in posvetujejo.

Drugi sklep na tem shodu pa je bil ta, da bodo hrvatski poslanci v deželnem zboru dalmatinskem natopali v vseh vprašanih složno, da bodo med seboj poravnali vsa nesporazumjenja in si tako ohranili v sedanjih razmerah neobhodno potrebno edinstvo hrvatskega naroda v Dalmaciji. Smer združevanja raznih političnih struj pri posameznih narodih v Avstriji, ki se je pokazala in dosegla pri Nemcih, Poljaki, Čehih, Ukrajincih, segla je tudi do dalmatinskih Hrvatov. Misli je, da bo imel ta nastop kaj vpliva tudi na Hrvate v Banovini, ker bi bila taka edinstvo še prav posebno primerna; kajpada smo tega tudi mi veseli, ker stojimo na istem stališču, da treba sedaj našemu narodu na jugu države nastopati na zunaj kakor močni celoti, preko katere je nemogoče iti na dnevni red ob razmotrivanju o raznih prenosovih, ki bodo Avstriji po vojski neobhodno potrebne.

Druga seja za nas zanimiva e bilo zborovanje Nemcev združenih v alpski zvezi,

ki se je vršila 17. t. m. na Dunaju. Namen temu sestanku je bil, kakor pravi uradno poročilo, doseči edinstvo v važnih narodno-političnih in gospodarskih zadevah na jugu Avstrije, med drugim bodoči razvoj na Balkanu, prihodnost Adrije, stališče Trsta po vojski, pomen Dalmacije za Avstrijo, naseljevanje v sedanjem vojnem ozemlju, gojitve državnega čuta in šolstva po teh deželah, izkoriščanje vodnih sil itd.

V razgovoru so poslanci povdarjali velik pomen teh vprašanj za državo in za celotno nemštvo in da je zato treba združenega nastopa vseh razpoložljivih sil.

Zanimivo je, kako naenkrat čutiljo nemški alpski zastopniki potrebo Dalmacije za državo. Mi seveda smo bili o tem že nekoliko prej prepričani in ako bi bilo po naše, bi bile razmere za Avstrijo v sedanjih vojski veliko lažje, vzlasti oskrbovanje naših armad na južnem bojišču bi bilo zelo olajšano. Žalibog da so se nemški poslanci šele sedaj spomnili naših krajev, dočim popreje recimo Istre niso prav nič poznati hoteli in so si mašili ušese, ako so jim naši zastopniki povedali, da je hrvatski narod v Istri popolnoma brez vsake ljudske šole.

Jug naše države je bil nam neprijazni večini v državnem zboru vedno le pastorka, njih ljubezen se je razlivala le na druge kraje zastopane v državnem zboru. Zanimivo bi bilo v tem pogledu iz zaprašenih državnoborskih zapisnikov razbrati razne govore hrvatskih in slovenskih poslancev, kako so tudi naši alpski prijatelji sodili o razmerah na jugu in čuditi bi se morali, kako da se jim je kar čez noč vzbudila takaka skrb za naš jug, za negovanje državnega čustva, ki je pa v naših južnih krajih brez njih sodelovanja tako vzvišen nad vsak dvom, kakor je nad njim vzvišeno junaštvo naših slovenskih in hrvatskih polkov.

Mi smo hvaležni našim alpskim sosedom za njih skrb za šolstvo na jugu države seveda hrvatsko in slovensko, kar ta narod prebiva že stoletja v tem ozemlju v pretežni večini.

Resnega uvaževanja vredna vzlasti od strani naših zastopnikov je posebna skrb alpskih zastopnikov glede vprašanja o naseljevanju v sedanjem južnem vojnem ozemlju. V brigi za državne koristi seveda so že pred nedavnim časom listi poročali, da bi bilo v varnejšo obrambo nasproti Italiji po starem vzorcu na Hrvatskem napraviti nekako vojaško granico. Tej misli je precej podobna tudi Dobernigova skrb za obljudenje sedanjega južnega vojnega ozemlja po vojski.

Samo po sebi je umevno, da morajo pri tem vprašanju imeti besedo narodi, ki v teh deželah prebivajo, to je Slovenci in

Hrvati. Res je sicer, da je v vojski padlo primeroma veliko nad normalom naših hrabrih junakov, vnetih za cesarja in Avstrijo in gotovo bi ne bilo nobeno pravo znamenje pietete, ako bi se namesto padlih slovenskih in hrvatskih junakov hoteli naseljevati inorodci v teh deželah.

Trdno smo uverjeni, da narod, ki je dal cesarju toliko junakov, padlih na bojnih poljanah, bo v isti svoji telesni in duševni sili tudi zopet vzgojil novi narod, ki bo živel na zemlji svojih očetov.

Spomin naših dedov nam bodi zato vedno pred očmi in če bi nam Slovencem in Hrvatom hotel podobe naših očetov zatirati kedarkoli, bo še vedno veljala beseda Tacitova: Praefulgerebunt Cassius et Brutus eo ipso quod eorum effigies non visabantur.

Cesar in cesarica na Tirolskem.

Cesar pri III. armadnem zboru in pri 17. pešpolku. — »Polk cesarskih strelcev«. — »Brigada cesarskih lovcev«.

Dunaj, 20. januarja. Cesar in cesarica sta se včeraj vrnila s triumfalnega potovanja po Tirolskem. Cesar je dne 14. t. m. z malim spremstvom zapustil Dunaj. Dne 15. t. m. je prispeel v stan feldmaršala nadvojvode Evgena, kjer je bil sprejet od feldmaršala Evgena, generala pehote Rotha in fml. Golgingerja. Cesar se je podal z nadvojvodo v glavni stan, kjer se je razpravljalo o vojaškem položaju. Cesar je podelil nadvojvodi ta dan veliki križec reda Marije Terezije. Popoldne je posetil cesar Trident. Tamkaj ga je sprejel gen. polkovnik Rohr s štabom. Prebivalstvo je vladarja navdušeno pozdravilo. Na Piazza d'armi se je vršilo nadziranje nekega polka. Naslednji dan se je cesar, spremljan od nadvojvode Evgena, odpeljal na Folgarijo planoto, zibelko njegove vojskovodske slave. Ob vzhodu planote v Callianu se je zgostil med drugimi najstarejši častnik deželnih strelcev, brigadirski polkovnik pl. Slominka. Njega je doletela sreča, da mu je cesar naznanil, da se morajo polki deželnih strelcev, ki so se v številnih bojih tako sijajno obnesli, imenovati odsedaj naprej »polki cesarskih strelcev«. Nato se je nadaljevalo potovanje s sanmi na planoto k armadnemu zboru, ki mu je poveljeval cesar tekoma sijajne ofenzive proti Italiji. Po obisku pri zbornem poveljstvu se je podal cesar k divizijskemu poveljstvu cesarskih lovcev. Pri vseh udeležnikih pri tej vojni so ob pogledu zasneženega skalovja in planjav Folgarije oživeli spomini na zmagovite boje v maju in juniju 1916. Cesar je sprejel povabilo zastopnikov vseh

LISTEK.

Dve legendi.

K 950letnici pokristjanjenja Poljske.
(Poljski spisal Z. Amarilis.)

Še v IX. stoletju so prihajali bogaboječi misijonarji od zapada v prostorne gozde poljske dežele in so se nastanili v njih kakor puščavniki, hoteči biti blizu pogankega prebivalstva, da mu v ugodnem času prinese luč prave vere.

Ti apostoli so speli oboroženi samo s silo Kristusovega imena, pripravljeni vsak dan dati življenje iz ljubezni do svojega učenika. Speli so tako siromasni, da se niso bali niti tolovajev, ki so prežali po potih na plen in rop. Sivi plašč in palica-gorjača — je bilo vse promoenje takega misijonarja —, bil je siromašnejši od najbednejšega be-rača, a nosil je ljudem največji zaklad na zemlji — nosil modrost in svetost božje besede.

Ko je vladal Mešek, sin Zemomysla in vnuk Piasta, se je nastanil v poznanski puščavi pobožen puščavnik Alpej, ki je dobro umel jezik slovanski.

Njegova visoka vitka postava, bela brada, segajoča do pasa, mile dobre oči in njegov prijeten glas, vse to je zbujalo pozornost med prebivalstvom, ki ga je srečavalo v gozdu. Raznesla se je bila po okolici govorjica, da se je neki čarodej ali prerok naselil v borovem gozdu, ki živi od koreninice, pije vodo iz potoka, ne sprejema ničesar od ljudi, a jim izkazuje dobroto, jim nudi zdravila, a ki tudi takoj ozdravlja bolnike z nekim preprostim lesenim znakom, ki ga nosi na prsih in uči, da je potrebno ljubiti vsakega človeka kakor očeta ali brata.

Ta glas je prišel na uho tudi knezu Mešku, ki se je sam napolil k čarodeju, da bi ga rešil velike nesreče, ker nima ni enega sina, svojega naslednika. Puščavnik je sprejel visokega gosta v svoji duplini s častjo, ki mu je šla.

»Sedite, milostivi knez, na tale parobek in povejte, kaj od mene želite, s čim Vam lahko postrežem!«

Knez je sedel, snel plašč z ledja, da bi pokazal puščavniku svoj dragoceni suknjič, ves z zlatom našit in igraje se z dragim čopom na kapi je vzneseno dejal: »Čul sem, da umeš čarati in nesrečo zagovarjati, prišel sem torej k tebi po svet v svoji nesreči — če bo dober in bo imel uspeh — dobiš plačilo.

če pa ne, boš ob glavo. Ali veš, da sem kralj in vladam veliko polsko deželo in da vladam čez življenje in smrt vseh narodov pod mojim žezlom?«

Ascet je povesil glavo.

»Da ste mi pozdravljeni, veliki knez; Bog vam daj zdravje in moč, da bi dolgo dolgo vladali svojemu narodu, ali slabo ste zadeli, knez, zakaj jaz ne sprejem nobenega plačila, čarati ne umejem in smrti se ne bojim!«

Alpej je stal pred knezom mirno in odločno, z milim obličjem, s srebrno dolgo brado, z žarečim očesom, v zelo starem, slabem plašču.

Knez je pozornost pogledal na Alpeja, stoječega pred seboj. Neka notranja velika sila in moč je odsevala iz te slabe postave, nek čudovito prijeten čut je objel dušo knezovo.

Sram ga je bilo svojega z zlatom našitega suknjiča, zato je vrgel plašč preko rame in vprašal bolj tiho:

»Kakšno znamenje pa nosite tu na prsih, gotovo čarate s tem?«

»S em znakom se doseže večno življenje in večna sreča.«

»O dajte je meni, dajte, saj jaz iščem ravno sreče!« je zaklical knez.

»Prav, gospod, ali uničite vaše mlike in pojdite pod naše znamenje, pod znamenje edinega Boga, usmiljenega

in vsemogočega,« je rekel Alpej in pokazal z roko k nebu.

»Moj Triglav in moj Belbog nista nič slabša od vašega, a jaz sem dovolj močan, da bi pokladal žrtve svojim bogovom in vašemu Bogu.«

»Dovolite le, milostivi knez, pa porušim s svojima slabotnima rokama vsa vaša božanstva.«

»Smeli ste, preveč smeli, starček, glejte, da ne priključite Perunovega gro- ma nad svojo glavo!«

»Samo verujte, vladika, v naše nauke, dajte se krstiti, dajte krstiti ves svoj narod, pa vzemite za to mojo glavo, z največjim veseljem vam jo dam.«

»Kdo vam poklada na jezik take besede?« je vprašal knez ves zamišljen.

»On, ki se je dal pribiti na leseni križ in je v mukah za nas umrl.«

Mešek se je zopet zamislil in nekaj časa je bilo v votlini vse tiho; prvi je izpregovoril knez.

»Kaj, ali izkazuješ s tem znakom ljudem dobroto?«

»Da, v imenu Krista, kateremu slu- žim in katerega ljubim.«

»Torej, izprosite mi sina — moje kraljestvo nima naslednika, in to je vsa nesreča mojega srca.«

»Ali imate plemenito ženo?«

»Sedem jih imam pa jih imam lah- ko še več.«

polkov cesarskih strelcev h kosilu, tekom katerega je imel divizijski poveljnik, pač najstarejši cesarski strelci- napitnico na Najvišjega vojskovodjo, ki je bila sprejeta z navdušenjem. Cesar je v svojem odgovoru odredil, da se mora odsedaj naprej tudi brigada te divizije imenovati »brigada cesarskih strelcev«. Dne 17. januarja se je podal cesar v dolino Sugano. Vožnja po bogato okrašenih pokrajinah je bil pravi zmagovalni pohod. Tako Italijani kakor Nemci so viharo pozdravljali cesarja. Ob čarobi sinjih visokih gora, pred armadnim zborom nadvojvode Karla, je nato feldmaršal nadvojvoda Evgen zaprosil Najvišjega vojnega gospoda, naj si sam pripne veliki križec reda Marije Terezije. Vzpodbudni govor prejasnega vojskovodje je izzval silno navdušenje, ki se je še povečalo, ko je cesar ugodil prošnji nadvojvode. Iz Val Sugane se je podal cesar v Avezano in Trident, kjer so grmele vse utrdbe vladarju v pozdrav. Naslednjega dne se je podal cesar z avtomobilom v Fleimsko dolino in zvečer v Inomost. Pri nadziranju čet je imel cesar tudi priliko, da je nadziral »Cesarjevičev polk«, ki je prezentiral v sijajnem stanju. V Inomostu sta cesar in cesarica posetila tudi goro Isel. Cesarica je obiskala bolnišnice.

Iz pruske poslaniške zbornice.

V seji pruske poslaniške zbornice 19. t. m. je izvajal

poljski poslanec Korfanty:

Z ustanovitvijo poljske države se iz prozornih razlogov nočem pečati. Omenjam le, da je bil tak narod, kakor poljski, ki je tvoril stoletja zid krščanstvu in večernih deželah kulturi, v Prusiji kaznovan z celo vrsto nadležnih postav. V sedanjih svetovni vojski se je poljski narod dostojno držal. Če je zdaj razočaran, se mu očita, da ni hvaležen.

Unislite se v položaj Poljakov. Ko so prišle grozote svetovne vojske nad evropske narode, se je moral brat proti bratu, — prijatelj proti prijatelju vojskovati. Naša domovina je postala pozorišče sedanje strašne vojske. Razvaline uničenja pokrivajo velike dele dežele, bolezen in lakota razsajata med ljudstvom. Milijoni so morali zapustiti deželo, deloma prisiljeni, deloma vsled napačnih pretvez. Mislili smo, da bo vlada po izkušnjah te vojske svoje stališče nasproti poljskemu narodu izpremenila. Upanje se ni izpolnilo. Vlada se je omejila na to, da je obljubila pečati se po vojski z novo orientacijo. To obljubo sta pa vlada in večina obdali s toliko če in pa, s tolikimi pomisleki, da se res poljski narod za to ne more ogrevati. Če bi starši božični dar navezali na toliko predpogovje, bi gotovo izgubili ljubezen in zaupanje svojih otrok. Prilika seveda ni primerna, ker pruska država ni bila nikdar oče Poljakov.

Državni kancler je slovesno izjavil, da umeva položaj tujih narodov, malih narodov. Mislili smo, da bodo državna vlada in stranke umevale položaj Poljakov. Podoba v Saisu je ostala prikrita. In ta igra se že ponavlja več kakor dve in pol leta. Vzdržujem se vsake

»Ne, knez, poslušajte moje svete, odslavite vse in vzemite si samo eno, ali krščansko devojko, in Bog vam bo dal sina in kraljestvu vašemu naslednika.«

Mešek stopi iz votline z novimi mislimi pod knežjo kapo in z jasnimi toplimi žarki v duši. Prišel je pozneje še mnogokrat v votlino ascetovo in na posled je nekega dne po daljšem pogovoru s častitljivim starcem poslal poslanca h češkemu kralju z bogatimi darovi in s prošnjo, da mu da svojo hčerko za ženo. Pozneje je vzel Alpeja na svoj dvor, ali dasi je rad poslušal njegov svet, se le ni dal pregovoriti, da bi se ločil od svojih poganskih bogov. Konec.

Slovenska stenografija.

Zaznamek okrajšav korespondenčnega pisma. Sestavil Fr. Novak, c. kr. gimn. profesor. V Ljubljani. 1916. Katoliška Bukvarna. Cena 3 K.

Pred kratkim smo z veseljem pozdravili 3. izdajo Novakove »Slovenske stenografije«. I. del (Korespondenčno pismo). Kot božični dar nam je pa poklonil marljivo in za napredek slovenske stenografije tako vneti gosp. profesor Fr. Novak »Zaznamek okrajšav korespondenčnega pisma«. To je pomožna knjižica, ki se tesno naslanja na učno knjigo, a nam podaja najrazličnejše okrajšave, s katerimi smo se seznanili v učni knjižici, zelo praktično v abecednem redu. Knjižica nam ne podaja samo stalnih in obveznih okrajšav, ampak tudi neobvezne ali nestalne in poleg teh še »več nekrajskih pregovornih besed, katerih pisanje bi morda povzročilo začetku kake

kritike, ker stvar sama govori jasno dovolj. (Poljaki: Res je!) Ne čudite se, da tako postopanje poljski narod navdaja z največjim nezaupanjem nasproti državni vladi. Naročeno mi je, naj to odločno izjavim. Glaven kamen izpodtike tvori nadaljevanje pruske poljske politike. (Medklici: Državni svet!) Ne izživajte me! Lahko vam sicer povem stvari, ki vam ne bi bile prijetne in bi vam ne koristile. Kar je večeraj zahteval za naš poslanec pl. Kardorff bi bilo le malo odplačilo. Zahtevamo popolno narodno in kulturno enakopravnost in napredek.

Ne prihajajte k meni s publico domačega miru. Povsod imamo prepri in jezo. Celi deli naroda divje kriče na voditelje države in zahtevajo, naj se sedaj odstavijo ministri. Domači mir bi se le okrepil, če bi že enkrat popravili večletne krivice Poljakom. Na tisoče poljskih rodbin je žalostnih. Poljski narod dela in strada za Nemčijo, a prej ko slej je izročen kratkovidni birokraciji. Poljaki ostanejo državljani druge vrste. Le v strelskih jarkih so enakopravni. Niti ene izjemne postave proti Poljakom niso odpravili. (Pritrjevanje pri Poljaki.) Odredbe nabožnega ministra iz leta 1915. naj se uči krščanski nauk poljski, izvršilne oblasti ne izvajajo. Pri križu zbrane poljske žene, ki so molile, naj bi se srečno vrnili možje domov, so razpobili, češ, da bi se bil moral tak javni shod javiti. To so izživajoča dejanja, kakršnih bi se morali sramovati. (Pritrjevanje pri Poljaki.) Pod srmežljivim naslovom »pospeševanja in obrambe nemštva so proti Poljakom določene v proračunu velike vsote. Vlada je obljubila novo orientacijo po vojski. Videti hočemo dejanja. Najodločnejše protestiramo proti zatiranju naše narodnosti. A tudi nam bo bila srečna ura. (Pritrjevanje pri Poljaki.)

Notranji minister pl. Loebel

je takoj odgovoril. Rekel je, da se bo držal svoje 20. novembra podane izjave, katero je zastopnik poljskega naroda hladno odklonil in se ni niti z besedo zahvalil za velikodušen čin obeh cesarjev, ki hočeta po enem stoletju dati Poljakom politično svobodo. Glede na pritožbe Korfantija je rekel, da osrednjim oblastim niso dole nobene pritožbe.

Soc. demokrat Hirsch: Poljska politika se mora popolnoma izpremeniti. Upravičeno je poljski govornik ogorčeno obsojal, ker še izrednih odredb proti Poljakom niso odpravili.

Po nemških listih posnamemo se sledeče: »Frankfurter Zeitung« piše: Govor notranjega ministra in pritrdjevanje besedam kaže, da je govor poljskega govornika (član radikalnega krila, ki ima sedaj večino na Ruskem. Op. ured.) voda na mlin ljudi, ki se načelno upirajo odpravi zakonov o Poljaki. »Berliner Tageblatt« piše, da so med Poljaki večje struje, ki hočejo poštene sprave s prusko vlado, toda nikdar ne pomenja, da vlada pospešuje ta strem-ljenja, če predlaga novo predlogo o fi-

točke, in pa nekatere členice, ki jih navadno ne krajsamo. — Na kaj se imamo pri krajsanju ozirati, nas opozarjajo na zadnji strani »Opombe«. Knjižico je avtorfiral umetniško kakor 3. izdajo »Slovenske stenografije«. K. Blaha, zato ima tudi jako lično in prikupljivo zunanjo obliko.

Prepričani smo, da bo najnovejšo delo gospoda profesorja Novaka rodilo obilno sadov in še bolj razširilo zanimanje za stenografijo med nami ter poživilo in pospešilo stenografsko spretnost učitelju stenografije je knjiga dobro došla in mu bo olajšala delo; največjo korist pa bo nudila učencu, ker bo našel to, česar se je učil v knjigi na različnih mestih, lepo pregledno sestavljeno na enem mestu. Hitro bo lahko ponovil vse izpeljanke, sestavljenke in združenke, ki so v zvezi s to ali ono besedo, s tem ali onim deblom. Ako pozabi kako okrajšavo, mu je ne bo treba po učni knjižici iskati, ampak jo bo našel hitro v abecednem zaznamku okrajšav; ako bo kdaj v dvomu glede pisave te ali one besede, se bo hitro lahko poučil o pravilni pisavi. Razne proste in zanimive okrajšave bodo bile v njem smisel in veselje za še nadaljnje samostojno krajsanje.

Knjiga je torej prav primerno darilo za mlade in nadebudne stenografe in stenografinje, katerim bo vsakdo, kdor jim jo bo podaril, pripravil največje veselje. G. pisatelja pa prosimo, naj bi nas kmalu razveselil s še drugo pomožno knjigo v slovenski stenografiji, s stenografskim berilom, ki naj bi obsegalo sestavke v korespondenčni pisavi, poleg teh pa nekaj govorov v debatni pisavi.

Morda bi pisatelj ob tej priliki na koncu knjige podal temeljna pravila debatnih okrajšav, na katerih bi se lahko vršile obširne vaje!

Fr. Rebol.

dejkomisih, s čimer kar najbolj ostro spravlja v nevarnost medstrankarsko premirje, v isti sapi pa apelira na to premirje, da Poljakom vnovič ne dovoli odprave dosedanjega hakatističnega sistema. List vprašuje, zakaj vlada ne izvaja posledic in začne odpravljati nesreče poljskih zakonov. Če tega ne stori, naj se ne čudi nezaupanju velikega dela poljskega naroda.

Vprašanje prehrane.

Dunaj, 20. jan. (Kor. u.) Listi poročajo: Ravnateljstvo prehranjevalnega sveta je imelo pretekli torek pod predsedstvom ministra gm. Höferja sejo, na kateri se je razpravljalo in sklepalo o celi vrsti važnih vprašanj. Glavni predmet so tvorile priprave za ustanovitev rezerv za eventualno slabše čase.

Skupščina je izvolila nato razne odseke, med njimi komite s sekcijiskim načelnikom Kellerjem na čelu za dobavo, izrabo in vodstvo nadomestnih hranilnih in krmnih sredstev; komite pod vodstvom barona Friesa za pospeševanje pomladne setve. Ta komite ima nalogo, da poskrbi za primerno izvedbo setve in da spravi cene v soglasje s posameznimi pridelki. Kmetom se bo zabičalo, da naj ne izrabljajo zemlje v špekulativne svrhe na stroške splošnosti. Nadzorovalne oblasti naj pazijo strogo na to, in naj se od države še neza-pletenjeni in za ljudsko prehranjevanje važni produkti zasežejo za državno gospodarstvo.

Razpravljalo se je tudi o vprašanju prisilne produkcije in se namerava izvesti pogodna prisilnost. Kmetom se bo sejanje gotovih vrst sadov prepovedalo in dalo tako prednost važnim in nepogrešljivim vrstam žita.

Dalje je v razmotrivanju načrt, da se izvede za vsa državna živila, torej kavo, sladkor in maščobo, po vsej Avstriji obli-gatorično rajoniranje. Odlok na politične oblasti prve instance glede naprave vojnih kuhinj je končan in bo razposlan že v naj-krajšem času.

Nov uspeh ob Seretu.

Važen dogodek zadnjih dni na rumunskem bojišču je zavzetje kraja Nanesti, ki spada k območju Namolosa-Fundeni. Nanesti so Rusi priredili kot izpadalno točko iz utrjenega seretskega odseka in je tedaj ta kraj pri ofenzivnih sunkih sovražnika zadnjih tednov igral veliko vlogo. S to osvojitvijo je akcijska prostost Rusov in pa možnost njihovega prehoda čez Seret zelo zmanjšana.

V govorju na obeh straneh doline Susita Rusi trdovratno napadajo, ne da bi kaj pridobili na prostoru. V zadnjem času so naši naleteli na sveže rumunske čete. Iz tega sledi, da Rusi že sedaj pošiljajo v boj iz ostankov rumunske armade sestavljene nove čete.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. januarja. Uradno se poroča:

Ob zavzetju mostišča Nanesti (zahodno Nemolose) smo ujeli 556 mož, zaplenili 2 strojni puški in 4 metalice min. V odseku Mesticanesci so včeraj popoldne Rusi močno obstreljevali s topovi naše postojanke. Napadi Rusov, ki so nato sledili, so se izjalovili že v začetku.

Neki avstrijski letalec je prisilil sovražno letalo pri Marmaros-Szigetu, da je moral past. Letalo in letalce smo nepoškodovane dobili. Proti severu pri c. in kr. četah nič važnega.

Dunaj, 20. januarja. Uradno se poroča:

Bojna skupina maršala pl. Mackensena. Nemški polki so z napadom vzeli kraj Nanesti, ki leži zahodno Nemolase.

Skupina generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Severno doline Susita so tudi včeraj Rusi in Rumuni napadali. Vsi navali, pet jih je bilo, so se izjalovili s krvavimi izgubami za sovražnika, ki je izgubil tudi 400 ujetnikov.

Severovzhodno Belbovu smo odbili ruske poizvedovalne oddelke; naši poizvedovalni oddelki so pri Valeputni napadli presenetljivo sovražne poljske straže.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Nobenih poročil. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. jan. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Nobenih posebnih dogodkov.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

V vzhodnih Karpatih severno Belbova so manjši ruski oddelki večkrat brez

uspeha napadali naše postojanke. Z ročnim metežem smo vrgli sovražnika, ki je bil na nekem mestu presenetljivo vdrl.

Severno doline Susita so Rumuni iznova na istem mestu kakor prejšnji dan ponovili svoje napade. Po težkih bojih so bili petkrat krvavo odbiti. Poleg več sto mrtvih, ki leže pred njih postojankami, je izgubil napadalec 400 ujetnikov.

Bojna črta maršala Mackensena.

Ker je močno medlo in ker se je slabo videlo, je bilo delovanje našega topništva ovirano. Kljub temu so nemške čete včeraj kraj Nanesti, ki leži ob Seretu, vzele z naskokom.

Berlin, 21. januarja. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Nemške napadalne čete so vdrele vzhodno Beranovičev v ruske jarke, kjer so ujele 17 mož.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

V vzhodnih Karpatih se nameravali sovražni napad ob cesti v Valeputno v našem učinkujočem topovskem ognju ni razvil. Male sunke Rusov smo odbili.

Bojna skupina maršala plem. Mackensena.

Z Nanestijem je padlo 19. januarja celo mostišče nam v roke, ki so ga bili Rusi še žilavo branili. Pomerjanci, Altmärkerji in zahodni Prusi so vzeli z naskokom več močno utrjenih sovražnih oporišč. Kraj sam je bil vzlet z vročim bojem, ki se je bil za posamezne hiše. S strani so naše baterije in strojne puške streljale na Ruse, ki so se valili za mostovi čez Seret nazaj; izgube Rusov so bile težke. En častnik in 555 mož smo ujeli; zaplenili pa 2 strojni puški in 4 metalice min.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

18. januarja. V gozdih Karpatih je sovražnik, ko je izstrelil do 200 krogel, napadel neko višino 10 vrst južno gore Puovi. Naš ogenj ga je vrgel. Naš ogenj je zadržal sovražnika, ki je poizkušal napredovati proti višinam južno reke Oitoz. Rumuni so odbili napad Nemcev južno Monte Kosume ob reki Kasinu. Jugozahodno Pralea so obkolili Rumuni neko po sovražniku zasedeno višino. Ujeli so veliko mož in zaplenili štiri strojne puške. Na ostali bojni črti do Donave in ob Donavi streljanje z obeh strani.

19. januarja. Pri Zborovu je napadel sovražnik potem, ko je s topovi uničil naše žične ograje, naše čete na višinah jugozahodno Zborova. Kljub ognju naših topov je vdrl na nekem malem mestu v naše strelske jarke, a so ga prihitile rezerve pregnale iz njih in so vzravnale položaj. Na rumunski bojni črti je obstreljeval sovražnik v dolinah Trotus in Oitoz s slabim ognjem težkih topov trg Očno in vas Bogdanesti. Na ostali bojni črti se je slabo streljalo in so poizvedovali naši poizvedovalci.

Padec Nanestija.

Nanesti pripada mostišču Namolosa-Fundeni. Tam so Rusi izpadli iz utrjenega odseka ob Seretu. V zadnjih bojih je igral važno vlogo. Prehod in varnost ob Seretu na obeh straneh Fundenija sta težavnejša. Ker se bližamo reki, so ovirane važne železnice, ker jih na dolgi progi lahko obstreljujejo. Ker manjka dobrih cest od vzhoda proti zahodu med Seretom in Prutom, bodo Rusi zelo čutili, ker je oviran železniški promet na važni progi Jaš-Namolosa-Galac.

Galac.

Basel, 21. jan. »Daily Chronicle« piše k položaju v Rumuniji: Pri Galacu ob spodnji Donavi je še vedno najvažnejša točka cele ruske bojne črte. V zadnjih dneh se nevarnost ni zmanjšala. Manjša izpremembe na drugih delih bojne črte ne morejo več varati, da se bo ob južni Donavi odločila usoda Rusije.

Boji za Galac in južno Moldavo.

»Ruski Invalid« piše: Proti izlivu Sereta se je pričela z vsemi sredstvi pripravljena ruska ofenziva za razbremenitev težko ogrožene trdnjave Galac. Ruska armada je zdaj pripravljena, ko so rumunske čete popolnoma umaknili za rusko bojno črto, da ali zmagala ali se pa pusti uničiti, in da se ne bodo ozirali na nobene žrtve, ker bi izgubi Galaca sledile najresnejše strateške posledice. V »Matinu« pripoveduje francoski admiral Fournier, da mu je car osebno zagotovil izpremembo položaja na Balkanu in da bodo Rusi sovražnika na celi bojni črti napadli. Iz Sofije se je poročalo 19. t. m.: Rusi in Rumuni se stransko boje, da bi ne izgubili južne Moldave. Zbrali so zato vse razpoložljive čete in jih poslali na celi bojni črti v boj. Naše čete obkoljujejo sovražnika. Na celi črti divja bitka. Ruski velikan napenja vse sile, da bi ga osrednji telesili ne obkolili in napa-

di na krilu. Boji se bijejo z največjo ljutostjo. Rusi napadajo, da bi zadržali naše prodiranje proti Trotusu in Seretu. Boj v južni Moldavi je dosežen višek.

Polom v Rumuniji.

»Stampa« objavlja pismo iz Petrograda, ki poroča po izjavah rumunskega kralja Ferdinanda, da je kralj izvedel o Hindenburgovem načrtu popolnoma obkoliti Rumunijo, nato ji pa staviti ultimatum. Da Hindenburga prehitijo, je napovedal vojno. Rumunija je bila uverjena, da se Bolgarijske vojske z Rumunijo ne bo udeležila. Ko je sporazum pred nastopom Rumunije v vojsko zahteval, naj Rumunija tudi Bolgariji napove vojsko, je to Bratianu odločno odklonil, ker je trdno mislil, da bo spravil Bolgarijo na stran sporazuma.

Pri Dvini.

Iz Kodanja: Listi v Rigi poročajo o besnih bojih ob Dvini. Nemška obramba je tako prilagoden razmeram in živahna, da si kaj takega ob pričetku operacij niso niti predstavljali. Ni misliti na zavzetje Mitave, ker so posebno glede na topove Nemci v premoči. Izgube Rusov so bile tako težke, da je od nekaterih bataljonov ostalo le 50 mož živih.

Ruske utrdbe na levem bregu Sereta.

Stockholm, 20. januarja. Iz Odese se javlja: Vse učne zavode v Izmailu, Bolgradu, Reniju, Kijevu in v Kazulu so premestili na Krim. Tudi oblasti se pripravljajo na odhod. Begunci poročajo, da Nemci nadalje naskakujejo Galac. Ruska armada je zelo močno utrdila levi breg Sereta.

General Brusilov pričena.

»Echo de Paris« javlja: Brusilovu je zapovedano, naj zopet prične operirati.

Novi vrhovni poveljnik rumunske armade.

»Bund« poroča iz Jaša, da je bil vrhovnim poveljnikom rumunske armade imenovan general Averescu, ki je tudi vodil umikanje na Vlaškem in rešil pogina velik del rumunske armade in vodi zdaj ljut odpor v Karpatih.

Preosnova rumunske armade.

»Neue Zürcher Ztg.« poroča iz Jaša: Rumunsko armado zelo energično izpopolnjujejo. Reorganizirajo jo tako hitro, da pošiljajo v Karpatih vedno nove čete.

Rusi hvalijo Mackensena.

»Ruskoe Slovo« piše: Mackensen nas še vedno stiska s vojo težko artiljerijo; napadalcem se bomo lahko upirali le tedaj, če ne bo naša artiljerija slabša, kot je njegova.

Ministri na dopustu.

»Reč« poroča, da je odšel zunanji minister Prokrovski na dvomesečni dopust in da bo tudi trgovski minister Sakovskoj moral na dopust.

Pred vojaško revolucijo na Ruskem?

Kodanj, 21. jan. »Politiken« piše, da je položaj v Rusiji skrajno kritičen. Pričakovati je izbruh splošne nezadovoljnosti. Armada se je v svoji celoti priklonila opoziciji. Sodijo, da je Rusija na predvečer vojaške revolucije. Carja nameravajo odstaviti in proglasiti za carja velikega kneza Nikolaja ali Mihaela.

Stürmer ponesrečil?

Stockholm, 21. jan. »Ruskoe Slovo« prinaša poročilo, da se je Stürmer težko ponesrečil. Kakor povedo zasebna poročila, so ga nameravali umoriti.

Izgredi v Petrogradu.

Iz Stockholma: Med zadnjimi izgredi v Petrogradu so pozvali večkrat vojske na pomoč, ko policija ni ničesar opravila. Vojski pa niso streljali na ljudi, marveč na policijo.

Na morju.

Druga »Möwe«.

Neka nemška pomožna križarka je s sijajnim uspehom prodrla blokado in poslala vredna naslednja »Möwe«, ki je lani pripeljala domov 166 ujetnikov in uničila okoli 60.000 ton angleških ladij. Zadnje tedne so bile v Sredozemskem morju potopljene velike angleške, francoske in italijanske bojne ladje, toliko, kot bi entente izgubila pomorsko bitko. Neka nemška ladja je v Atlantskem oceanu potopila žito, ki bi zadovalo, da se skozi tri do štiri tedne preživi prebivalstvo katerega milijonskega mesta. Vrednost tega žita in moke se ceni na milijone kron. Angleška, Francoska in Italija potrebujejo okoli 140 milijonov metrskih stotov žita. Z vsemi pomožnimi sredstvi ga morejo spraviti skupaj le okoli 120 milijonov stotov. Ogrumni primanjkljaj 20 milijonov teži prebivalstvo entente. Zato je vsaka z žitom naložena in potopljena ladja občutna izguba. Omenjena nemška ladja je doslej, kolikor je znano,

potopila 12 ladij v obsegu 50.000 ton. Ni čudno, da so posebno na Angleškem zato zelo razburjeni.

Dne 31. decembra so, kot poroča Wolffov urad, pripeljali v pristanišče Swinemünde kot plen angleški parnik »Yarrowdale« (4600 ton). Na parniku je bilo 16 nemških mornarjev pod poveljstvom častniškega namestnika Badewitza in 469 ujetnikov, namreč posadke neke norveške in sedmih angleških ladij, ki jih je v Atlantskem oceanu potopila neka nemška pomožna križarica. S temi ladjami je bilo potopljenih 6000 ton pšenice, 2000 ton moke in 1900 konj. Parnik »Yarrowdale« je imel 117 tovarnih avtomobilov, 1 osebni avtomobil, 6300 zabojev patron, 30.000 ovojev žice, 3300 ton jekla in poleg tega veliko mesa, slanine in klobas.

V dveh dneh en pomorski čoln uničil dvanaest ladij.

Iz Rotterdamu se poroča, da je neki nemški podmorski čoln torpediral v dveh dneh dvanaest ladij danske, angleške, japonske, norveške in portugalske ladje.

Španski podmorski čoln na poti iz Amerike.

Kodanj, 21. jan. Obrežna straža je dobila povelje, naj pazi na španski podmorski čoln (500 ton), ki ga tu pričakujejo iz Amerike. Špansko poslaništvo potrjuje, da je podmorski čoln na potu.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. jan. Veliki glavni stan: Pri Witschaete in zahodno La Bassée smo odbili danes ponoči napadajoče angleške patrulje. Med Dollerjem in prekopom Rena-Rhone so wirtemberške čete uspešno izvedle naročene jim poizvedbe.

Berlin, 21. januarja. Veliki glavni stan: Izvzemši živahnih topovskih bojev in uspešnih podjetij lastnih poizvedovalnih čet včeraj nobenih posebnih dogodkov.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. jan. zvečer. Na zahodni bojni črti nobenih posebnih dogodkov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Važne dogodke

na zahodni bojni črti napovedujejo »Times«.

Izpremembra v francoski generaliteti.

Pariz, 22. jan. (K. u.) General Hallouin je imenovan pobočnik vrhovnega poveljnika severne in severovzhodne bojne črte.

Pomanjkanje vojakov na Angleškem.

Iz Londona s poročila: Vada je zavrгла brambono dolžnost nad 42 let. Pač pa bodo novačili prostovoljce v kolonijah in pritegnili oproščence.

Sladkorne nakaznice v Franciji.

Pariz, 20. jan. (K. u.) Minister za ljudsko prehrano je pozval prefekte, naj takoj uvedejo sladkorne nakaznice. Slasčičarne bodo v torkih in ob sredah zaprte.

Topniški ogenj na Krasu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. januarja. Uradno se poroča:

Nobene izpremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. januarja. Uradno se poroča:

Položaj se ni izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Italijansko uradno poročilo.

19. januarja. Na Tridentinski bojni črti je bilo tudi včeraj artiljerijsko delovanje omejeno. Naša artiljerija je motila sovražna premikanja v dolini Adize. Na Krasu je sovražna artiljerija močno in trajno obstreljevala naše črte v odseku med reko Vipavo in cesto Opatje selo—Kostanjevica. Naša artiljerija je krepko odgovarjala in z uspešnim zapiralnim ognjem zadržala in razkropila sovražne skupine, ki so skušale prodreti proti našim postojankam. Zvečer je bila akcija popolnoma ustavljena.

20. januarja. Na Tridentinskem nobenih posebnih dogodkov. Ob zgornji in ob srednji Soči je sovražnik močnejše streljal; odgovarjali smo učinkujoče z bobnečim ognjem.

Na Krasu od časa do časa nastopi sovražnega topništva. Naše topništvo je razkropilo premikanje sovražnih čet na pohodu pri Renčah in je namerilo zapiralni ogenj na ceste za sovražnimi črtami. Naše poizvedovalne čete so ujele več mož.

Italijani utrjujejo Benečansko.

»Pesti Hirlap« javlja iz Lugana: Na italijansko bojno črto je došlo veliko francoskih topov. Na Benečansko grado z največjo naglico utrdb. Posebno ojačujejo črto Brenta—Adiza—Pad (Po) z obsežnimi modernimi utrdbami. Število letal so skraj podvojili. General Porro je rekel svojim prijateljem, da se bo po njegovi sodbi odločila vojska v juniju, najkasneje v avgustu. Letošnje spomlad bodo vse vojskujoče se stranke izčrpane.

Vojaške odredbe na Savojskem.

Curih, 20. jan. O novih ukrepih Francije se poroča s Savojskega in iz mejnih ozemelj Francije. Tudi na progi v Becancon se zaprli ves tovarni promet. Pravijo, da so radi zapore prometa s tovarnim blagom več krajev izpraznili.

Italijanski sanitejci gredo na bojišče.

Milan, 21. januarja. »Giornale d'Italia« piše: Vojni minister je sklenil, da bo v 5 do 600 bolnicah zaposlenih okoli 20.000 sanitetnih vojakov poslal v vojno ozemlje. In jih nadomestil z ženskami.

Italijanska zmaga v Libiji.

Italijansko časopisje zelo slavi zasedbo Zuave v Libiji, dasi govori uradno poročilo o najtrših bojih.

Lesna trgovina v alpskih deželah v novi nevarnosti.

Odkar je prešla Italija v tabor naših sovražnikov, se je na vseh straneh oglašala zahteva, da mora lesna trgovina v naših alpskih deželah, ki je bila doslej skoro izključno v rokah italijanskih lesnih trgovcev, priti v domače roke. Dobili so se tudi močje, ki so se takoj lotili dela; toda cela stvar je sedaj zašla v tir, ki ima lesno trgovino v alpskih deželah dovesti iz dežja pod kap. Zasnova se je »Zadruška za vnovčevanje lesa«, za katero stoji banke, ki bi iz naših gozdov napravile izključno zase molzno kravo, kakor se je to zgodilo n. pr. z železnimi rudniki. Ta zadruška bi rada pridobila posestnike gozdov na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem za to, da bi ji pogodbenim potom za deset let prepustili v sekanje tretjino lesa po gotovi ceni. Stvar je baje dozorela že tako daleč, da je neka dežela že obljubila svoj pristop pod gotovimi pogoji. Glasom »Grazer Volksblatta« gre tu očitno za spekulativno kapitalistično podjetje. Izkušnje, ki smo jih v vojni napravili s tovrstnimi podjetji, nam jasno dokazujejo, da s p l o š n o s t nima od njih nikdar nič dobrega pričakovati. Zato moramo želeti, da lesna trgovina v alpskih deželah nikakor ne pride v roke zasebnim kapitalističnim izkoriščevalcem. Stvar je sedaj predložena poljedelskemu ministru v rešitev; upajmo, da si jo bo natančno ogledalo, predno bo izdalo svojo odločitev.

Boji v Macedoniji.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. januarja. Veliki glavni stan:

V ovinku Črne (vzhodno Paralova) je izvedel nemški poizvedovalni oddelek uspešno podjetje.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 20. jan. (K. u.) Pri Bitolju slab ogenj s topovi. V ovinku Črne so na obeh straneh živahno streljali s topovi. Pri Moglenici slab ogenj s topovi in z minami. V Vardarski dolini topovski ogenj. Ob Strumi so živahneje streljali s topovi; boji med patruljami južno Seresa. Letalci so nastopili pri Bitolju v Vardarski dolini in južno Orlanskega zaliva. Južnozahodno Dojranskega jezera je sestrelil poročnik Brauneck svoje drugo sovražno letalo.

Položaj v južni Albaniji.

Milanska »Italia« poroča, da položaj sporazuma ni ugoden. Boje se, da bodo čete osrednjih velesil v najkrajšem času zopet zadobile mejo z Grško.

Mir sedaj še ni mogoč.

Newyork, 21. januarja. Časopisi precej nevoljno priznavajo, da je mir sedaj še nemogoč. »World« pričakuje miru šele po ljutih bojih spomladi. Nekateri časopisi izjavljajo, da ni prav, da Nemčija noče objaviti svojih mirovni pogojev.

Sveta stolica in mirovno vprašanje.

»Corriere della sera« pravi, da zavzema sveta stolica glede na mirovno vprašanje sledeče stališče: Napeto pričakovanje odgovora Vatikana na odgovor osrednjih velesil ne bo. Vatikani se bo omejil na to, da bo vzel nemško-avstrijsko obvestilo na znanje. Vatikani zavzema torej korektno stališče. Sveta stolica bi nemškega koraka ne mogla podpirati, ker bi bil sicer žaljen spo-

razum. Neka osebnost, ki je v tesnem stiku s sv. očetom, je izjavila, da Vatikani ne more nastopiti za mir, dokler tega obe vojni skupini ne želita.

Hladen Briandov sprejem v francoski zbornici.

Bern, 21. jan. (K. u.) Pariški listi poročajo: Ko se je pričela včeraj seja zbornice, se je takoj pojavila mrznja proti Briandu. Ko sta Abrami in Ferry uteleljala interpelacije, je povzel Briand besedo. Vse je mrzlo molčalo. Rekel je, da vlada ne smatra primerno zdaj odgovarjati, a ker je bil osebno premočno napaden, je pripravljen podati izjavo. Ko je Briand zapustil govorniški oder, mu ni nihče pritrdil, kakor je sicer navada. Med izvajanjem Abramisa so padali medklici, da je vlada predolgo čakala s posajenimi. Briand je obljubil pojasniti v četrtek. Rekel je, da dogodke prvih dni decembra, more pač vlada pojasniti, a očitati si ne more, da bi bila kdaj pojasnila odklanjala. Tudi v tem slučaju bo podal zadovoljive izjave, podprte z dokumenti. Med razpravo o interpelaciji Pressemanea o odgovoru Wilsonu so se živahno prerekali; socialisti Renande in Barckhe bi se bila skoraj strelala.

Pariz, 21. jan. (K. u.) Parlamentarni armadni odsek v Parizu je imenoval za armadne komisarje skoraj same najhujše nasprotnike Briandove vlade.

Nemški mir.

V Berlinu je zopet zboroval »neodvisni odsek za nemški mir«, ki je znan po svojih obsežnih željah po novih aneksijah nemških dežel. Profesor Schäfer je odločno proti vsaki udeležbi Amerike pri mirovni pogajanji in pravi, da nemškemu narodu ni treba nič drugega kakor »moči, moči in zopet moči« in vse drugo pride samo od sebe. Še vedno zahtevajo Belgijo, severno Francosko, na novo pa še Rumunijo.

Mirovno gibanje v Italiji.

Köln. Ztg. poroča: Nacionalistični listi so vznemirjeni, ker poleg odločnih pristav nevtiralnosti nastopajo tudi drugi ljudje, ki nasprotujejo vojski. Vedno in povsod se čuje: Vojski se sicer nismo mogli izogniti, a zdaj je le Nemčija nudila roko k miru, kar se le ne more tebi nič meni nič odkloniti. Dežela razpolaga še z mnogimi pomožnimi sredstvi, a premišljevat se le mora. Proti takim mnenjem zahteva nacionalistično časopisje odločne nastope.

Važno izjavo

bo podal, kakor poroča »Tyd«, v kratkem nemški državni kancler.

Načrti sporazuma.

V »Pester Lloyd« se peča neki vojaški kritik z načrti sporazuma. Pravi, da bo veliki nastop sporazuma obsegal sledeče značilne točke: 1. Kombin. ofenzivo na suhem in na morju z namenom, da se pred vsem osvoji Belgija; dalje na Krasu italijansko ofenzivo, ojačeno s francoskimi ob-skakovalnimi četami, rusko ofenzivo ob Seretu in končno bodo delno opustili solunsko pustolovstvo. 2. Zbrala se bo angleška milijonska armada; do skrajnosti se bo izbral francoski material ljudji, uporabile se bodo do zdaj varovane italijanske rezerve; napele se bodo vse ruske sile. 3. Stroji se bodo do skrajnosti izrabili. 4. Istočasno se bodo zelo zgodaj udarili, da prehitijo štirizvezo. Kdaj bo nastop izveden, se seveda ne more vedeti. Morebiti že v enem mesecu, morebiti še pozneje. Šlo bo najbrž za generalno ofenzivo. Sporazum se najbolj zanaša na premoč strojev. A računati se mora: 1. tudi vojna industrija štirizveze ni počivala in 2. stroji niso še vse; bitke so še vedno odločili ljudje.

Japonski rušilci za entente.

Kodanj, 21. jan. »Daily Chronicle« poroča, da so japonske mornariške oblasti prejele in sprejele naročilo entente za 10 rušilcev po 600 ton. Tudi lani je Japonska tekom šestih mesecev dobavila ententi 10 rušilcev.

Japonske in ameriške vojne dobave za Rusijo.

Haag, 21. jan. »Manila-Times« piše, da so jeseni pripeljali velike množice municije iz Vladivostoka na rusko fronto. Pošiljajo baje tudi nove čete iz azijskega dela Rusije na bojišča. Pristanišče v Vladivostoku je vse polno ladij, ki so pripeljale vojni material in druge reči iz Združenih držav in Japonske. Civilni tovarni promet na sibirski železnici je zato ustavljen.

Razna poročila.

Novi brnski škof

Norbert Klein, opat v Opavi, bo 28. t. m. posvečen škofom. Posvetil ga bo kardinal knezo nadškof olomuški dr. baron pl. Skrbensky.

Švica.

Lugano, 21. jan. Švicarski poslanik Plante je imel daljši pogovor s Sonl-nom.

Novo črnogorsko ministristvo.

Pariz, 22. januarja. (K. u.) »Agence Havas«: Črnogorsko zunanje ministristvo poroča: Radovičev ministristvo je odstopilo. Novo ministristvo je sledeče sestavljeno: Predsedstvo, vojska in začasno notranje stvari: dosednji vojni minister general Mile Matanović, zunanje zadeve in začasno javni pouk in bogočastje: major Milutin Tamanović. Novo ministri že poslujejo.

Vsi Venizelisti izpuščeni.

Milan. (K. u.) Tukajšnji listi poročajo, da so sedaj izpuščeni vsi Venizelisti vtelevši voditelje časopisov. Angleški general Philips in več častnikov je došlo v Atene kot nadzorniki, med tem ko se francoski in ruski nadzorniki še pričakujejo. Admiral Bousquier je odredil, da se mora francoska garnizija preložiti s Krfa v Santo Mauro.

Civilna služba za vse ententine države.

»Lugano, 21. januarja. »Corriere della Sera« posnema po »Utro Rossi« poročilo, da je sklicana konferenca v Petrograd. Namen konference je, da se vpelje civilna služba v vseh ententinih državah.

Eksplodizija v tvornici streliva.

London, 22. januarja. (K. u.) Uradno: Dne 19. januarja ob 7. zvečer je pričelo goreti v tvornici, ki izdeluje v londonskem mestnem delu Heastend strelivo. Čez 2 minuti je sledila razstrelba. Požar se je razširil tudi v sosedna skladišča in tvornice. Do zdaj je 50 do 60 ljudi mrtvih, do 112 oseb je nevarno, 265 pa lahko ranjenih.

Vojne slike.

(Bog. Stojanov.)

Na straži.

Zimska noč. — — —
SNEG naletava v velikih kosmih. Bel prt pokriva širno ravan. Zebe me. Zavijem se v suknjo, toda ne pomaga nič. Mrzla sapa se mi zaganja v obraz ter mi prešinja vse ude. Vse je mirno — tiho.
Pazno motrim okolico. Manem si roke ter jih nosim k ustom, da bi si jih ogrel.

Toda kaj je tam?!
Trdneje zgrabim za puško ter se vržem v sneg.

Sovražna patrolja na konjih — šest mož.

Napnem petelina — pomerim in sprožim.

Črna senca se odloči od konja ter zgine na tla.

Kakor blisk popadajo konji in ljudje na tla. Tropa krogel se vsuje proti meni. Mrzlično sem začel pritiskati na petelina. Ko sem izpraznil puško ter začel iznova basati, me zapeče nekaj na rami.

»Zadet sem, si mislim, kaj zdaj?«
Naenkrat poči nekaj na desni strani, skoraj za hrbtom.

Ozrem se.
Se ena sovražna patrolja.

Izgubljen sem.

Naenkrat pridere iz gozda pol eskadrona naših vrlih dragoncev.

Začuli so streljanje ter pritekli na pomoč.

Rešen. — — — Moltivica je zaplala preko mojih ustnic k nebeškemu Očetu.

Ruski konjiki jo udere v beg.

Toda prepozno.

Dragonci jih zajamejo. Rusi so pometali orožje od sebe ter se udali.

V zraku.

Stopil sem k letalu.

Od trdnjavskega poveljnika sem dobil pismo, ki ga moram oddati tekom treh ur poveljniku naše armade, ki prodira proti trdnjavi, da jo osvobodim.

Motor začne počasi ropotati, začnem se dvigati.

Po utrdah gore male lučice, topovi bruhajo iz sebe ogenj, granate se razpokavajo ob betoniranih stenah utrd — krasen pogled. Naenkrat se silno posveti. Do mene prodre luč ruskega reflektorja. Trdno zgrabim za krmilo. Letalo šine kvišku.

Okoli mene začno frčati granate.

Preračunil sem, da se moram dvigniti najmanj do višine 3000 m — sedaj imam 2000 m — torej še 1000 m.

Puh razstreljenih granat me je omamljal. Začela je streljati še infanterija.

Krogel so prodirale krila. Nekaj krogel me je oprasnilo po rokah.

Priporočil sem Bogu dušo, raztrgal pismo ter ga poskušal pojesti, toda ostalo mi je v grlu ter me dušilo.

Priletelo je še par krogel — nato sem se onesvestil.

Padel sem na tla — kakor sem pozneje zvedel — blizu tja, kjer je tabarila naša armada.

V mojem grlu pa so dobili kosčke pisma, ki sem ga skušal pojesti.

Moje rane niso bile nevarne, letalo pa sploh ni bilo več za rabo. Tri krogel od pušk so predrle motor. In to je bila moja sreča, sicer bi me bilo odneslo bogve kam.

Drugi dan sem prejel srebrni križec za hrabrost.

Na bojnem polju.

Bajonetni naskok — — —
Počasi se splazimo naprej, skrivajoč se za vsak kamen, grm, za vsako drevo.

— — — Buum buum bum-bum ... grmi za nami in pred nami.

Se petro korakov sem oddaljen od sovražnih topov. Naša naloga je, da jih zavzamemo z bajonetnim naskokom.

Samo mal gozdnat hribček imamo še preleži.

Meni se stiska srce od neke neizrekljive groze. Bije mi tako močno, da ga skoro slišim. Ozrem se. Nič ne vidim, vse je temno — le tam zgoraj grmijo naši topovi sovražniku smrtno pesem. Bliska se, ogenj šviga iz njihovih žrel, granate sikajo kakor ognjene kače po zraku.

Sedaj smo na vrhu.

Poročnik nekaj zavpije — jaz ga nisem slišal — nato pa se spustimo v brzem teku po strmini navzdol.

Sovražne krogel začno padati v naše vrste. Tik mene pade tovariš, zadet v prsi.

»Z Bogom — Franc — pa po-zdravi mater, sestro — in — Malko.

Težko je zahropel, kri mu je bruhnila iz ust. Izdihnil je — — —

Divja bol mi je stisnila srce. Rad bi ostal pri njemu, toda dolžnost me kliče naprej. Zapodim se za drugimi med sovražne vrste. Bajoneti so se začeli zadirati v telesu, kri je špricala po zraku. Bodala se krhajo ob bronastih stenah topov. Šrapneli trgajo in mesarijo človeška telesa.

Še en »hurra« — topovi so naši.

Po svetu.

— **Vodja bolgarskega gibanja v Makedoniji**, znani revolucionarni politik dr. Vladov, je umrl.

Spomin na Sienkiewiča. Iz življenja slavnega poljskega pisatelja pripoveduje njegov prijatelj naslednji spomin: Prav dobro se še spominjam ... vračal sem se s Sienkiewičem z nekega shoda. Na Novem svetu v Varšavi sva srečala pogreb — siromašen pogreb — le nekoliko ljudi je korakalo za pogrebnim vozom in samo en duhovnik je spremljal rakev na pokopališče. Vzela sva z glave klobuk. Baš v em trenutku je jel nekdo klicati Sienkiewiča po imenu: »Gospod Henrik«! Obrnila sva se. Z urnim korakom je hitela k nama preko ulice žena doktorja Ciszkieviča. Oči so ji čudno žarele. Stisnila je Sienkiewiču roko in rekla: »Ali veste, gospod, pred kom ste se odkrili?« — »Pred Bogom in rajnikom.« — »Da, da ... to je pogreb tiste revne šivilje, ki je večkrat šivala pri nas na domu, a nihče Vas ni tako oboževal kakor ona. Cele odstavke iz Vaših knjig je znala na pamet. Kupila je vse, kar s te spisali, i knjige v najlepši opremi. Samo eno željo je imela: da bi vsaj enkrat v življenju slišala Vaš glas. Še eno uro pred smrtjo mi je pravila: Ko bi vsaj pogledal na mojo rakev in rekel: »Počivaj v miru!« Ustnice Sienkiewiča so se stresle, kakor bi molil. Na to je naglo prijel gospo Ciszkievičovo za roko in rekel: »Pojdimo tod mimo v cvetlično prodajalnico; kupim nekaj cvetlic, da jih položite na grob te gospodične.«

Edison apostol zmernosti. Italijani menda še vedno niso prepričani o tem, da je obilna hrana škodljiva, ker jim mora iz hranilnih razlogov to dejstvo vojna pridigovati vedno iznova. Vsi časniki v Italiji si prizadevajo, da opišejo kar najrožnejše močujoče koristi zmernosti. »Stampa« navaja za vzgled Edisona, ki se nadeja, da doživi po svojem sistemu zmernosti vsaj 150 let dobe. Ko je Edison nedavno čul o nenadni smrti železniškega veljaka, o katerem je bilo znano, da je po napornem dnevnem delu premislil še ponoči v postelji vsa težavna vprašanja, je dejal: Zakaj je premišljeval ponoči, namesto da bi bil spal? Preveč je jedel in preobložen prebavila si niso mogla odpočiti. Edison je le toliko, kolikor mu je neizogibno treba, manj kot za perišče vrednosti k vsaki južini. Radi tega zaspil nemudoma, če le položi glavo na blazino in ne pozna sanj.

Kralj pariških bazarjev musje Dufayel, ki je umrl te dni, ni bil samo najbogatejši, temveč tudi daleč najzljivejši in originalnejši pariški trgovec. Ze po prirodi šegav človek, poln humorja, je često pripovedoval v zaupljivem krogu dogodke iz svojega razburkanega življenja, ki so bili priča njegovi originalnosti. Najrajši je pra-

vil, kako si je pridobil prvo glavnico. Mnogo ni bilo, 20 frankov samo, a za 13letnega dečka njegove podjetnosti in njegove sreče, je bilo že imetje. Ob oboji francoskega kopališča je bilo. Trije bosonogi potepuhi — eden je bil Dufayel — so ležali v pesku in strmeli v sinje nebo nad seboj, ko je stopil k njim lepo oblečen kopališčni gost in jih pozval, naj mu prinesejo zopet hčerino žogo, katero so odnesli valovi. Dvajset frankov je določil gospod v nagrado. Dva bosopetnika sta poskušala srečo, a žoga je bila že daleč zunaj na morju in nista je dosegla. Tretji — Dufayel — se jima je režal, si izposodil pri gospodu dva franka in z njima je najel brezdelnega ribiča, ki je takoj odrinil s čolnom in s premetencem po čogo. Za malo minut mu jo je prinesel, pri tem si pa le toliko omočil prste, kolikor je pobral žogo iz vode. Tujcu je bila premetenost tako všeč, da ga je vzel s seboj v Pariz za učenca. Tu je napredoval Dufayel tako, da je sedemnajstleten ustanovil konkurenčno podjetje, ki bi bilo ugonobilo njegovega dobrotnika, da se nista zedinila v zadnjem hipu.

— **Umrli** je v Belgradu tamošnji zdravnik dr. Svetozar Marković, dolgoletni glavni urednik glasila zdravnikov »Svetlost«.

Volilo mestu Prostejevu. »Hlasi s Hane« poročajo, da je župan gr. Prikryl dobil te dni brzojavko od občinskega predstojništva v Marbahu na Dunaju, ki je javilo, da je umrl polkovnik Oton Mareš. Dr. Prikryl je oddal oporoko rajnega, ki jo je imel shranjeno, okrajnemu sodišču v Prostejevu, kjer je bila odprta. Po besedilu oporoke je glavni dedič po plemenitem rajnem polkovniku mesto Prostejev, ki bo po izplačilu legatov ustanovilo iz ostalega premoženja: Češko narodno ustanovo polkovnika Otona Mareša. — Slovenci, spominjajte se »Slovenske Straže«!

— **Hišni pisemski nabiralniki.** Novi poštni red določuje v § 37., točka 5, da se smejo poštni nabiralniki postaviti tudi v notranjosti trgovin, hotelov, gostiln, zavodov itd. Dovoljenje za tak nabiralnik se doseže pod naslednjimi pogoji: Hišni nabiralniki se smejo postaviti v krajih, kjer so erarični poštni uradi. Razdalja kraja, kjer se postavi poštni nabiralnik, od pota, kjer redno hodi poštni uslužbenec, ne sme znašati več kot 1000 korakov (750 m). Dostop do nabiralnikov mora biti ob času pobiranja neoviran, zato se nabiralniki ne smejo postaviti v nadstropjih. Postaviti se smejo le nabiralniki onih vrst, ki se porablja za splošno porabo v kraju; posebni nabiralniki za blagovne vzorce se ne postavijo. Nabiralnike oddaja pošta in ostane njena lastnina. Čas pobiranja iz domačih nabiralnikov je isti, kakor pri javnih. V posameznih slučajih se čas pobiranja lahko določi v sporazumu z interesi, pri čemer je njih želje, v kolikor dovoljuje obratni čas, upoštevati. Ob nedeljah je posebno pobiranje od 12. ure popoldne naprej izključeno. Izpembe v času pobiranja je treba interesentom pravočasno naznaniti. Interesentje morajo za vsak nabiralnik plačati obratni in amortizacijski prispevek, ter pristojbino za pobiranje. — Natančnejša pojasnila dajejo pošte.

Nov zločin ameriškega milijonarja. Mnogo imenovani ameriški milijonar Thaw, ki je bil obsojen radi umora iz ljubosumnosti in katerega so pozneje spoznali bebača ter ga končno izpustili iz norišnice, je izvršil nov zločin. Izvabil je seboj 16letnega šolarja, potoval z njim, božični dan pa so našli mladeniča, vsega krvavega bičevih udarcev, v sobi neke gostilnice. Thaw je zbežal in s pomočjo bogastva se je mogel skrivati doslej. Pred nekaj dnevi ga je izsledila policija v Philadelphiji in ko ga je hotela prijeti, si je prerezal Thaw žile. Nezvestnega so spravili v zapor.

Dnevne novice.

+ **Zastopstvo dežele Kranjske pri carju.** Njegovo Veličanstvo cesar Karel sprejme poklonitveno odposlanstvo dežele Kranjske koncem tekočega meseca. Tudi druge dežele se po posebnih odposlanstvih poklonejo novemu cesarju.

+ **Cesar Karel** je bil včeraj v Badnu ob 8. zjutraj pri tih sv. maši. Nato je zaslislal gen. polkovnika nadvojvoda Jožefa v avdienci. Po zajtrku se je cesar s sanmi vozil dve uri v Dunajskem gozdu.

+ **Slovenci in ententa.** V torek, dne 16. t. m., je bil poslanec dr. Korošec pri c. k. namestniku grofu Claryju ter ga v imenu Slovencev naprosil, naj na pristojnih mestih izjavi, da avstrijski Jugoslovani z ogorčenjem odklanjajo ententine obete za osvoboditev avstrijskih Slovanov. Avstrijski Jugoslovani hočejo svojo bodočnost graditi le pod močnim žezlom Habsburžanov. Isto je sporočil tudi ministrskemu predsedniku grofu Clam-Martiniću.

+ **Naše veliko vprašanje.** »Tagespost« piše: »Napačno bi bilo, ako bi umevali ureditev češkega domačega prepira, preosnovno poslovnika, uvedbo nemškega državnega jezika in celo osamosvojeval Galicije kot edina velika vprašanja. Vojna in mir nista skrita v njih, marveč v balkanskih vprašanjih. Glede nove Avstrije ne bosta odločali samo Češka in Galicija, marveč v prvi vrsti ureditev jugoslovanskega vprašanja in moč duha enotnosti, ki naj v bodoče nosi državo.«

+ **Ministrski obiski.** V soboto so se vrnili iz Berlina na Dunaj avstrijski ministrski predsednik grof Clam-Martinić, ogrski ministrski predsednik grof Tisza, minister Höfer in ogrski poljedelski minister baron Ghillanyi. Istočasno sta došla na Dunaj tudi nemški državni tajnik dr. pl. Zimmermann in legacijski svetnik pl. Prittwitz. Nemški državni tajnik se je z grofom Czerninom razgovarjal o vseh važnih vprašanjih ter se je včeraj zvečer odpeljal z Dunaja.

+ **Nabor za črnovojnik letnika 1899.** C. k. korespondenčni urad poroča z dne 20. t. m.: Z danes objavljenim razglasom se vpoklicujejo črnovojniški obvezanci rojstnega letnika 1899 k naboru, da se dožene njih sposobnost za črnovojniško službo z orožjem. Naborni obvezanci se morajo najkasneje do 31. januarja 1917 zgledati v občinskem uradu svoja bivališča. Nabore bodo izvršile črnovojniške prebiralne komisije in sicer od 8. do 22. februarja.

+ **Cerkvene vesti s Koroškega.** Na župnijo Pokrče je prezentiran vlč. g. Matej Weiss, kapiteljski kanonik v Gospi-Sveti, in na župnijo Višprije vlč. g. Jožef Huber, provizor istotam.

+ **Za »Slovaško republiko«** se vnema francoski publicist Jean Finot, »kajti niso vsi Jugoslovani Srbi« in »Slovaki so skoraj vsi katoličani«. Francoski publicist očitno zamenjuje Slovence na Zgornjem Ogrskem s hrvatskimi Slavonci. Enako globoko nepoznavanje razmer izpričuje ententa sploh glede dežela in ljudstev, katerih zemljevid hoče »popraviti«.

— **Odlikovanje hrv. bana, hrv. ministra in grofa Miroslava Kulmerja.** Hrv. ban dr. Ivan baron Skrlac je dobil red železne krone 1. vrste, hrv. minister Imbro pl. Hydeghegy čast tajnega svetnika, a grof Miroslav Kulmer veliki križ Franc Jožefovega reda.

— **Konferenca sodalitatis Ss. C. J. za dekanijo Trebnje** bo v četrtek dne 25. januarja t. l. v St. Rupertu. Začetek ob 11. uri dopoldne.

— **Padel** je na Krasu 18. januarja ob 5. uri popoldne nam Slovincem silno dobri in pravični gospod stotnik Herm. pl. Nemec. Stal je na opazovalnem stanu v sredi med nadporočnikom Kietrichom, četovodjo Skamen in desetnikom Šmidom, kar prileti šrapnela in zadene le njega. — Naj mu bo zamljica lahka!

— **Padel** je na polju slave, opravljajoč svojo ordonančno službo vojni prostovoljec Jožef Matekovič, sin sodnega nadoficijala v Kranju. Sladko naj spava na Tolminskem polju!

— **Ogenj.** V nedeljo zvečer okoli 9. ure je začelo goreti v pekarni Novaka na Šutni pri Kamniku. Škade je precej. Nevarnost, da se vnamejo sosednje hiše, je bila velika, vendar se je ogniegasem in vojakom posrečilo, da so ogenj omejili.

Proti jetiki. Ker preti ob danih razmerah velika nevarnost, da se jetika med vračajočim se vojaštvom in prebivalstvom še močnejše razširi, treba vse dosedanje ustanove proti jetiki iznova poživiti ter vrhu tega vse skrbstvo za tuberkulozne organizirati. To skrbstvo bodo vodile lastne oskrbovalnice, in sicer v prvi vrsti potom skrbstvenih zdravnikov in skrbstvenih strežnic, katerim bo izročena skrb za bolnike na domu. Naloga oskrbovalnic se razteza na eni strani na skrb za bolnika, na drugi strani pa na njegovo okolico, ki je v nevarnosti pred okužanjem. Oskrbovalnice je smatrati za zavode javnega zdravstva ter naj bodo zbirališče vseh socialnoskrbstvenih prizadevanj, ki služijo zatiranju tuberkuloze bodisi neposredno ali posredno. Ustanavljati oskrbovalnice in skrbeti za njihov obrat so predvsem poklicane že obstoječe organizacije za zatiranje tuberkuloze, potem drugi javni činitelji in korporacije, kakor dežela, občine, Rdeči križ, bolniške blagajne, strokovne zadruge, društva itd. V posameznih slučajih bo k ustanovitvi in obratnim stroškom prispevala tudi država.

— **Smrt v službi.** »Marburger Zeitung« poroča, da je v torek ponoči v izvrševanju svojega poklica našel smrt sprevednik južne železnice Anton Walcher. Truplo so prepeljali iz Trbovelj v Maribor.

— **Napadalec Trifko Grabež umrl.** »Hrv. Dnevnik« poroča, da je umrl te dni v vojaškem zaporu v Sobotici Trifko Grabež, eden izmed napadalcev na pokojnega nadvojvoda Franca Ferdinanda in njegovo soprogo.

— **Kako se iščejo izginili vojaki?** Glavno vodstvo Rdečega križa razglašja:

Čim delj traja vojna, tem večje je število svojcev, ki žele, da bi znali za usodo svojih dragih, ki se bore na polju slave in usodo onih, o katerih že dolgo ni nobenega glasu. Z iskanjem poročil o bojujočih se vojaki se neutrudno bavi več oddelkov Rdečega križa. Z iskanjem izginilih se bavi največ poizvedovalni urad Rdečega križa na Dunaju, I. Stock im Eisenplatz 3. Ta oddelk obavi brezplačno vse poizvedbe v vsakem posameznem slučaju ter se poslužuje vseh vojaških in civilnih oblasti. V podporo svojemu delovanju izdaja poseben iskalni častnik, ki se dvakrat na mesec v 20.000 izvodih razširja brezplačno po vsi državi. Enkratni kratek poizvedovalen oglaš stane 2 K, obširnej 4 K, poizvedovalni oglaš s podobo po fotografiji, katero je poslati, pa 9 K 50 h. Pošilja se poizvedovalne oglase, ki morajo biti razločno pisani ter označevati rodne podatke ter civilne in vojaške pristojnostne navedbe (polk, stotinja) na upravo lista »Oesterr. Suchblatt«, Wien I., Stock im Eisenplatz Nr. 3.

+ Odlikovanja. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil mornar Franc Rožar. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: rač. podčastnik 27. dom. p. Evžen Dolenc, nad. stražmojster 7. dež. orož. pov. Ivan Drašler, stražmojstra 6. dež. orož. pov. Matija Zavec in Josip Šošterič, nad. stražmojstra 7. dež. orož. pov. Ivan Šerčer in nad. stražmojster 6. dež. orož. pov. Ludovik Fras. Železni zaslužni križ na traku hrabrostne svetinje so dobili: četovodje Dekleva Iv., Ferluga Alojzij, Kadunc Ivan, Modec Ludovik, Rebula Alojzij in Trampuž Franc, tit. četovodje Ferlan Alojzij, Kavčič Just in Lozar Anton, vsi pri 5. črnovoj. pp. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 27. črnovoj. pp. Baltazar Bähler in nadporočnik Miroslav Okorn. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: tit. narednik Josip Blokar, stražmojster Anton Peršolja, nad. stražmojstri Ivan Ebbard, Franc Bačnik in Viljem Burgstaller, stražmojstri Josip Vogrič, Anton Lebar, Ivan Dolenc in Josip Počkaj, nad. stražmojstri Iv. Schnabl, Franc Stelzer, Tomaž Viktora, Feliks Vogrič, Tadej Wernig, Josip Petek, Andrej Jagodič, Josip Kunc, Franc Franečič, Avg. Gruden in Tomaž Duša, tit. narednik Al. Žabkar, stražmojstri Josip Lužnik, Josip Lukas, Andrej Kovač, Anton Humar, Iv. Ček, Severin Sedevid, Franc Kozina, Andrej Valenčič in tit. narednik Josip Škarbar, vsi pri 7. dež. orož. pov. in rač. podčastnik 27. črnovoj. okr. pov. Ivan Novak, pri neki črnovoj. želez. stražni stotniji.

— Odlikovanja pri 13. visokogorski stotniji 27. dom. pp. Že enkrat odlikovani stotnik Ivan Rojnik je prejel vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo. Signum laudis je prejel poročnik Rudolf Wagner, že enkrat odlikovana s srebrno II. razreda praporščaka Franc Jurca in Leo Mežan sta dobila srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Bronasto hrabrostno svetinjo je prejel poddesetnik Ljubljanc Vilo Sekula. Čestitamo!

— Pogon proti hrvaškim roparjem. Da napravi konec držnim roparskim pohodom po obmejnih štajerskih krajih, je zbrala oblast v Rogatcu 50 orožnikov, ki četujejo po okoliških krajih, da zasledijo roparje. Bil je že skrajni čas za tak odločen nastop varnostne oblasti, kajti prebivalstvo je bilo že v neznosnem strahu pred držnimi roparji, ki se niso ball niti smrtnih groženj in najkrutejšega nasilja! Dosedaj so odnesli roparji za mnogo tisoč kron plena preko meje na Hrvaško, odkoder so prihajali na štajersko stran.

— Velika povodenj. Iz Tržišča na Dolenjskem se nam piše: V sled neprestanega deževja je Mirna silno narastla. Železniška proga Trebnje—St. Janž je v dolžini nekaj deset metrov razdrta. Cesta na več krajih porušena. Silno veliko škodo je po njivah, kjer je ponekod voda odnesla vso prst. Pošta na Karmel in Sevnico je prekinjena.

— Tatovi morilci. V noči med 17. in 18. januarjem so tatovi po nekaterih hišah v statenberski dolini poskušali krasti. V Udni vasi so nakradli pri Pucjevih nekaj obleke in nekaj moke. Druge so jih prepodili. Prišli so v Brezje in zlezli v hišo Antona Zupančiča. Ko je Zupančič začutil, da ima tatove v hiši, je šel ven, da bi jih preganjal. Eden izmed tatov se mu postavi nasproti z nožem in ga zabode naravnost v srce, da je takoj v naročju žene, ki je za možem prhitela, izkervavel. Tatje so nato izginili, ko so začeli vaščani na krik žene Zupančičeve vstajati, in pustili vse nakradeno blago. Pri begu je eden izgubil tudi svoj klobuk.

— Zemlja se je vsedla med Radečami in popirnico. Promet s popirnico je nemogoč.

— Občni zbor Kamniške podružnice slovenskega planinskega društva se vrši v Kamniku dne 27. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih ondote Čitalnice. Na dnevnem redu je: Pozdrav in poročilo po osrednjem društvu odredjenega predsednika. Eventuelno poročilo

prejšnjih podružničnih funkcionarjev. Prečitanje imenika plačujočih članov in sprejem novih članov. Volitev novega odbora. Slučajnosti.

— Samoumor dveh deklet. Minoli četrtek zvečer sta se v Gaberju pri Celju ustrelili iz enega in istega browninga 19-letna mizarjeva hči Ana Sterniša in njena prijateljica 26 letna bivša natakara Ana Žagar. Proti večeru sta rekli materi Sterniši, da gresta v očetovo delavnico pogledat, kako je z ognjem v peči. Ker se do večerje nista vrnili, so ju šli iskat in našli v delavnici mrtvi v lastni krvi. Poleg njiju je ležal brownig. Kaj je gnalo dekleti k takemu dejanju, ni nikomur znano, ker sta bili dotlej vedno veseli. Orožje je kupila Ana Sterniša dva dni pred samoumorom v Celju.

— Velik usad v Hrastniku. Dne 16. t. m. se je utrgal v Hrastniku z gore velik zemeljski plaz in zdrsil v ozko kotlino blizu kemične tovarne. 22 hiš je močno poškodovanih, 120 delavskih družin je moralo zapustiti svoja stanovanja. Tovarna je v veliki nevarnosti pred novimi usadi.

— Vojni kurat Golec zopet operiran. Č. gosp. vojni kurat Januš Golec je bil v Gradcu prejšnji ponedeljek, dne 8. januarja, zopet operiran. Izrezal je mu precej močan kosce granate, ki ga je nosil pod lopatico. Izgubil je dokaj krvi in moči. Te dni mu še nameravajo izrezati drobce granat za ušesom. G. Golcu želimo skorajšnjega okrevanja!

— Ušel je iz deželne bolnice ponoči med 21. in 22. t. m. gojenec deželnega vzgojevališča Martin Tomažin, star 16 let, doma iz Podule, občina Raka, okraj Krško. Ta gojenec je že 17. julija 1915 tudi pobegnil iz deželne bolnice in si prisvojil pri ti priliki nekaj tuje obleke in denarja. Potikal se je potem po novomeški okolici in služil pod tujim imenom; ko se ga je koncem oktobra prijelo in hotelo pritirati nazaj v vzgojevališče, je medpotoma skočil iz vlaka med vožnjo, pa si je le zgornjo čeljust orehil. Tudi sedaj ga je bilo treba radi obolenja oddati v deželno bolnico, katero priliko je porabil, da je vnovič pobegnil.

— Iz Kranja. »Podružnica za goriške begunce v Kranju« priredi v sredo, dne 24. t. m. zvečer ob 8. uri v Kino-Talia dobrodelni koncert s prijaznim sodelovanjem c. in kr. komornega virtuozu gospoda Frana Ondrička in pianista gosp. Josipa Polgatha. Čisti dobiček je namenjen goriškimi beguncem. Slavni mojster si je za Kranj izbral isti veličastni spored, po katerem se vrši njegov koncert v Ljubljani dne 25. t. m. Sedeži od I.—VI. vrste po 5 K, od VII.—X. po 3 K, od XI.—XVI. po 2 K. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvalno sprejmejo.

— Na Ruskem je umrl Janez Poglič pd. Plošč v Zmotičah. Za nim žaluje vdova in dva fantka po štiri in dve leti stara.

— Goljuf v duhovski obleki. Krog Sommeringa se klati že nekaj dni mlad mož, ki se, oblečen po duhovski, oclaha v župniščih in župnikom izvaablja denar. Ima dovolilo k maševanju, izdano po ordinarijatu v Stolnembelgradu; ter potni list; oboje se glasi na ime Peter Kaszt. Kakor pripoveduje, prihaja iz Linca, kjer je posetil bolnega brata in hoče potovati nekam na Madžarsko. A na poti je izgubil denar, zato prosi vedno za 20 K, da bode mogel potovati dalje. Večkrat se mu je že posrečila prevara. Župniki se opozirajo na nepridiprava. Pod ključ z njim!

— V ozemlju Srbije, zasedenem po c. in kr. avstrijsko-ogrskih četah, se je otvoril z dnem 15. decembra 1916 za zasebni poštni promet c. in kr. etapni poštni urad Umka.

— Izgubila se je dne 19. januarja na cesti od Loča do Rakeke rujava boa. Pošten najditelj naj jo odda proti primerni nagradi gospej Jos. Krašna, Ljubljana, Poljanska cesta 54.

Izpred sodišča.

— Begunci — navijalci cen. Pod tem naslovom poroča ponedeljkova »Zeit«, da je dunajska policija opazovala že več tednov sem, da primorski begunci in begunskih taboriščih v Pottendorfu-Landeggu in Mitterndorfu skušajo na Dunaju nabavljati neobhodno potrebna živila po cenah, ki daleč presegajo tržne cene, in sicer zato, da jih potem zopet po znatno višjih cenah prodajajo v begunskem taboru. — Sedaj pa so aretirali 53 letnega delavca Ivana Zanatana, rojenega v Brazzanu pri Gradski, in njegovo ljubinko, 50 letno delavko Leopoldino Rödigi, stanujočo v favijskem okraju na Dunaju, kjer sta na dan pokupila po več sto hlebov kruha, ki se smeje prodajati po 46 vinarjev, in sicer od voznikov raznih pekaren po 60 vin. do 1 krone hleb. Ta kruh sta potem odpravljala v imenovana taborišča, kjer se je kruh prodajal po 1 K 30 vin. do 1 K 40 vin. hleb. Aretirana sta bila tudi 43 letni zidarSKI pomočnik Aleksander Visintin in 31 zidarSKI pomočnik Maks Francovich, oba iz St. Lovrenca v Mosi, in stanujoča v begun-

skem taborišču v Pottendorfu-Landeggu, ki sta posredovala pri tej prodaji. Vsi štirje so bili zaradi pregreška navijanja cen izročeni dunajskemu deželnemu sodišču.

Ljubljanske novice.

— Ij Odlikovanja pri ljubljanski državni policiji. Ravnatelj c. kr. državne policije c. kr. vladni svetnik g. Karel grof Künigl je odlikovan s častniškim križcem Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo, namestnik ravnatelja drž. policije c. kr. policijski nadkomisar dr. Mihael Skublj je odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo.

— Ij Razmere v mestnem stavb. uradu zopet pred sodiščem. Vodja mestnega stavbnega urada nadsvetnik inž. Prelovšek je proti podjetniku Kušarju vložil tožbo zaradi razžaljenja časti. Obravnava se vrši 26. t. m.

— Ij Nakazilo moke trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v četrtek dne 25. t. m. ob pol 9. uri dopoldne. Radi novega nakazila je ostanek moke takoj naznaniti, ravnotako če moka ni ostala.

— Ij V zmoti. Po nekaterih gostilnah je videti še napise: »Brez krušnih kart nič kruha.« To je pač veljalo za prej, sedaj pa sploh prepovedano dajati gostom kruh tudi proti krušnim kartam. Goste se na ta način vodi le v zmoto, posebno tujce. Ti napisi naj se odstranijo ali pa tako prelepijo, da bo čitati samo: »Nič kruha.« Kdor bi pa kruh kljub temu prodajal, ima pač pričakovati kazni.

— Ij Umrl so v Ljubljani: Ivana Höfferle, urjarjeva žena, 43 let. — Roman Kos, ognjičarjev sin, 4 mesece. — Helena Robek, zasebnica, 86 let. — Plinio Loser, enoletni prostovoljec, narednik. — Ivan Hirczuk, pešec. — Štefanija Ceklan rejenka, 1 mesec. — Marija Erbečnik, užitarica, 80 let. — Josip Kuvec, zaviračev sin, 1 leto. — Anton Žitnik, tesar, 48 let. — Marija Seliskar, zasebnica, 66 let. — Karel Kanbe, računski podčastnik I. razreda. — Erih Kodzdar, pešec. — Elizabeta Kocjan, zasebnica, 85 let.

— Ij Obrtno gibanje meseca gručna lanskega leta v Ljubljani. Svoje obrti je prišlo 23, odglasilo pa 9 strank. Priglasili so: Karolina Jesih, Florijanska ulica 36, gostilničarski in krčmarski obrt (b in c § 16. o. r.); Gospodarska zveza, centrala za skupni nakup in prodajo, reg. druga z om. zav. v Ljubljani, Šolski drevored 4, mesarski obrt; Marija Špenkova, Kopitarjeva ulica 1, prodaja vegetabilij; Marija Knezova, Linhartova ulica 31, trgovina z mešanim blagom, izimši v § 38. o. r. omenjeno blago; Ferdinand Nežina, Križevniška ulica 7, izdelovanje čistila za usnje; Blaž Štimec, Elizabetna cesta, trgovina z mešanim blagom, izimši v § 38/5 o. r. omenjeno blago; Marija Brodnik, Pogačarjev trg, prodaja; sadja in zelenjave; Fr. Batjel, Stari trg 28, obrt mehanikov, trgovina s kolesi, šivalnimi in pisalnimi stroji, muzikalnimi avtomati, njih deli in električnimi žepnimi svetilkami; Vid Bratovž, Stari trg 20, trgovina z mešanim blagom, izimši v § 38/5 omenjeno blago; Marija Pregelj, Karlovska cesta 14, prodaja galanterijskega blaga; Jernej Kopač, Wolfova ulica 10, medicarski in svečarski obrt; Adolf Fey, Resljeva cesta 2, obrt optikov, urarski obrt; Marino Torelli, Trubarjeva ulica 2, trgovina s sadjem in zelenjavo; Lucija Jesih, Poljanska cesta 13, trgovina z mešanim blagom, izimši v § 38/5 omenjeno blago; Fran Čuden jun., Selenburgova ul. 7, trgovina z urami, dragulji, zlatino in srebrnino, s kovinastimi in mehničnimi izdelki; Josip Ipavic, Židovska ulica 4, trgovina z mešanim blagom, izimši v § 38/5 omenjeno blago; Alojzij Slamič, Marije Terezije cesta 16, trgovina s prešiči in konji, trgovina z deželnimi pridelki in vinom na debelo; Marija Marvin, Cesta na Loko 18, trgovina z deželnimi pridelki, maslom, jajci in sadjem; Julij Salzer, Gosposka ulica 3, trgovska agentura. — Odglasili so: Terezija Čehun, ozir. nasl. Fran Čehun, Florijanska ulica 36, gostiln. in krčmarski obrt; Lujiza Bauer, trgovina z usnjem v Knafjevi ulici; Matej Čerar, Pogačarjev trg, prodaja sadja; Ivana Krašna, Sv. Petra cesta 7, prodaja sadja; Ivan Škerlj, Opekarska cesta 40, ključavničarski obrt; Mar. Medved, Vodnikov trg, prod. zelenjadi; Adolf Kordin, Spodnja Šiška 205, trgovina z mešanim blagom; Ivan Bratko, Sp. Šiška 53, prodaja sadja, zelenjave, slaščič, kruha, klobas in živil; Josip Ipavic, Židovska ul. 4, trgovina s sadjem.

— Ij Tako se z vojaki ne sme postopati. Dne 4. t. m. popoldne ob 1. uri se je hotelo odpeljati veliko vojaštva z vlakom na Vrhniko iz ljubljanskega kolodvora. Ker je bilo malo vozov in veliko vojaštva, hotel je neki vojak priti skozi okno v vagon s pomočjo nekega vojaka-prijatelja, ki je imel gosli v svojih rokah. Stvar sama na sebi je bila čisto nedolžna in številna množica, ki je gledala ta prizor, se je temu le smejala. Navzoči sprevednik pa je vojaka siloma doli potegnil ter mu dal na lice močno klofuto. To se je zgodilo vpricho

mladega železniškega uradnika. Na občinstvo je to napravilo zelo mučen vtis. Ko bi bil jaz na mestu oklofutane vojaka, bi jo sprevedniku dal — pošteno nazaj. — Očividec.

— Izgubila se je psica »volčje pasme«, 5 mesecev stara, sliši na ime »Princi«. Najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v Slomškovi ulici, št. 19.

— Ij Ročno torbico z denarjem je našel neki vojak. Kje se jo dobi, pove naše uredništvo.

— Najnatanejši zemljevid slovenskih dežel Kranjske, spodnje Koroške, Goriške Tržaške in deloma Istre ter Benečije je brez dvoma Ravensteinov vojni zemljevid fronte ob Soči (št. 17); delan je zelo plastično z gorovjem, da se na prvi pogled orijentiraš. Ker je tiskan v velikem merilu 1 : 250.000, najdeš tu vsako vasico in imenovan vsak potok, katerega večkrat niti v domačem kraju sem po imenu ne poznaš. Ta natančen zemljevid se dobi za ceno 3 K 60 vin. s poštnino vred v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

— Zemljevid Rumunije v merilu — 1 : 1.000.000, zelo pregleden in natančen, se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani za ceno 1 K 50 vin.

— Nov zemljevid srednje Evrope, oziroma evropskih bojišč s točno označbo bojnih črt oziroma zasedenega ozemlja na vseh bojiščih po stanju koncem decembra 1916 je izšel in se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani za ceno 2 K 70 vin. s poštnino vred. Na severu tega zemljevida še višje od Petrograda, na jugu kaže vso Italijo in Balkanski polotok. Zemljevid je zelo pregleden in podroben in bo prav dobro služil za vsa bojišča.

— Slike Nj. Veličanstva cesarja Karla I. (litografije) v velikosti 59 × 89 cm se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. V nekaj dneh bodo na razpolago tudi večbarvne slike v velikosti 54 × 68 cm za ceno 8 K.

Primorske novice.

— Goriški kanonik msgr. Iv. Murvov, sedaj bivajoč v Škofji Loki, je zelo nevarno bolan. Priporočamo ga v molitev.

— Dosedanji predstojnik slovenskega taborišča v Brucku E. Zupančič je premeščen na Dunaj v ministrstvo v oddelek za begunce. Na njegovo mesto pride dr. Rataj. Upamo, da bo imel srce za begunce in manj »visokih« načrtov, da se bodo mogli begunci zdravi in čvrsti vrniti v svojo drago domovino!

— Stara imenovanja krajev v Albaniji, Dalmaciji in Primorju ostanejo. Z Dunaja se poroča: Na Najvišje povelje Njegovega Veličanstva se morajo za vse one albanske, dalmatinske in primorske kraje, katerih imena so bila za časa vojske spremenjena po vojnih oblastih, v bodoče uporabljati zopet stara krajevna imena.

— Umrl je v deželni bolnišnici Andrej Bizjak, doma iz Gorice, star 50 let. Pogreb bo v torek ob pol 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

— Razpisani poštni uradi. Razpisani so naslednje pošte v Istri: Mesto poštnega ekspedienta v Pomjanu (III/4), pavšal 630 kron; poštarstva mesta: v Bujah (II/2-), v Motovunu (I/3) ter Kanfanaru (II/1). — Za vsako navedenih mest mora biti posebna z dvakronskim kolkom kolekovana prošnja vložena, ni sicer v teku treh tednov.

— Umrl je dne 9. januarja 1917 v Stari cerkvi pri Kočevju kot begunec večletni cerkvenik in posestnik iz Oseka Jožef Faganel v starosti 65 let. Bil je mož poštenjak in odločno verskega prepričanja. Udeležil se je slovenskega romanja v sveto deželo in tudi v Rim. Veselje je imel do poljedelstva — posebno pa do čebelarstva ter je bil kot tak poznan po Vipavski dolini. Njegov sin je nastavljen kot učitelj v Dolenji Tribuši; zet njegov pa je bil zajet v Premislju in se nahaja sedaj v ruskem ujetništvu. Vsi njegovi prijatelji in znanci naj ga ohranijo v blagem spominu — njegovi duši pa večni pokoj! — Umrl je v vojaški bolnišnici v Leobnu Just Remec iz Vitovlj 44 na sušici dne 7. januarja t. l. in je bil ravno tam pokopan dne 9. januarja z vojaškimi častmi.

— Par stvari z Oprtaljščine v Istri. Sedaj je končana tudi oljčina trgateg. Letina je srednja. Kakor povsod, je bilo tudi tukaj težko za cerkveno olje. A glej, vernega srca našega hrvaškega seljaka! Niso hoteli, da bi sredi oljčnih gajev pred Zveličarjem gorel petrolej. Vsaka hiša je dala nekoliko in nabralo se je čistega olja krog 50 litrov. Kupil se je prekrasen kip Srca Jezusovega, umetniško delo, za 500 K, ki je skoro plačan. Popravile so se skoro tri podružnice, koliko se je na nabralo za razne dobrotvorne vojne svrhe: vina, olja, volne; šolski otroci hrvaških družb, šol (320 jih je vpisanih!) pa veliko kopriv in robide. Župa šteje nad 4000 duš. Obhajil je bilo lani 6000. Slovencem se bo zdelo to število malo, a težko, da bi bilo več župnij v Istri, ki bi je dosegle. V našem dobrem hrvaškem narodu je še velik zaklad

vere, nič manj kot na Kranjskem, a iredentizem je ležal nad njim kot mora in vse delo kar ni imelo uspeha. Občudovanja vreden je naš kmet, ki se ni strašil zasmevanja in hudobije (akrat vsemogočne iredente, ki je v prvi vrsti hotela narodu vzeti vero, da ga potem tudi narodno upropasti. Vsi, ki so v Istri zapustili versko življenje, so postali narodni prodanci. V našem istrskem ljudstvu je eno in isto: odpad od vere, odpad od naroda. Kakšne sadove in uspehe rodi smotno delo tudi na teh dozdnevno tako neplodnih tleh, je zgled ravno mala vasica Pregara. Šteje komaj 400 duš, imajo lepo prostorno cerkev, ponos bi bila vsake veliki fari, kupili so zdaj v vojnem času cerkvene klopi, križev pot. Znano je, na kako nizki stopinji je tod cerkveno petje. Kaplan zbira mladino v hišo in jih poučuje v petju, in kake uspehe ima! Edina žalost za Istro je ta, da tako duhovnikov manjka. Koliko duhovnij je brez vse duhovne postrežbe in ljudje prošjo in prosijo, a ni moč pomagati. Silno bi bilo želeli, da bi se slovenski mladeniči iz Kranjske, ki imajo ideale, posvetili delu v Istri. Ako govorimo in se navdušujemo za jugoslovansko vprašanje, bo treba tudi v Istri posvetiti vse moči v pozdigo temu nadarjenemu narodu, ki je pa bil do zdaj tako zanemarjen!

Pazin. Tiskovno društvo v Pazinu naznanja cenjenemu občinstvu, da je te dni otvorilo svojo moderno urejeno tiskarno. Prodaja vsakovrstne tiskovine, posebno potrebne župnim uradom in šolam, potem vsakovrstni papir, vizitke, ovoje; vsa naročila izvršuje hitro in po zmernih cenah. Kdor želi kaj naročiti, naj se obrne na naslov: Tiskarna »Tiskovnega društva v Pazinu«.

Uradi goriškega deželnega odbora. — Uradi dež. odbora imajo danes svoj sedež: 1. deželno tajništvo; 2. deželni tehnični urad; 3. deželno knjigovodstvo; 4. deželna zavarovalnica za vzajemno zavarovanje goveje živine, in 5. deželna pisarna: na Dunaju, 1. (parlament); 6. begunski oddelk deželnega odbora: na Dunaju 1., Herrengasse št. 13, T. 306; 7. deželni kmetijski urad je dodeljen »deželnemu uradu« v Ajdovščini; 8. deželni hipotekarni kreditni in deželni občinsko-kreditni zavod: na Dunaju 1., Herrengasse št. 13, T. 306; 9. deželna gluho-nemnica goriška: na Grmu pri Novem mestu.

Iz vojnega ujetništva v vroči Afriki pošilja srčne pozdrave svojem goriški Slovenec Avgust Spacapan, doma iz Bukovice h. št. 8, pošta St. Peter pri Gorici. Nahaja se, kakor piše, v Egiptu v mestu Aleksandriji.

Spravljeno kmetijstva in kmetijskega orodja v zaledje. — Več županstev evakuiranih občin na Goriškem je naprosilo deželni odbor, naj bi posredoval pri pristojnih oblasteh, da bi se spravilo v zaledje vse pohištvo in kmetijsko orodje iz evakuiranih pokrajin. Tej želji je deželni odbor rade volje ustregel in odposlal tozadevne predloge na kompetentno mesto. Vojaško poveljstvo, ki ima o tem odločevati, je sporočilo deželnemu odboru, da iz vojaških in tehničnih razlogov ni mogoče ugoditi predlogu. Pristavilo pa je, da se je že povodom evakuacije odredilo vse potrebno, da so se po možnosti shranili sodi in kmetijsko orodje ter pohištvo v prostorih, ki so jih določili občinski predstojniki, dalje, da so se shranjeni predmeti opremili z napisi in da so se ključki shramb oddali zaupnikom, ki so ostali v občinah.

Krmila za Goriško. — Na posredovanje deželnega odbora je »Centrala za krmila« na Dunaju nakazala deželnemu kmetijskemu uradu v Ajdovščini zopet dva vagona otrobi.

Modra galica in žveplo za leto 1917. C. kr. vlada je obvestila, da bo poverila izključno deželnemu odboru razdeljevanje modre galice med vinogradnike na Goriškem za leto 1917. Deželni kmetijski urad, ki bo tudi v tem pogledu posloval kot izvršilni organ deželnega odbora, je v njegovem imenu razposlal na vse občine okoliščino z namenom, da se poizve, koliko modre galice bo treba priskrbeti za škropljenje v leto 1917. Kar se tiče žvepla, je malo upanja, da ga bo mogoče dobiti.

Zaplembo premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče proti trgovcu Nikolaju Marchesini, uradniku denarnega zavoda »Banca Agricola« Bartolo-

meju Grigolon, pokovskemu mojstru Blažu Marocco, zasebniku Ivanu Degrassi, obč. zdravniku dr. Angelu Marinaz in gospe Fani Colussi, vsi iz Gradeža, ker so osumljeni veleizdaje, ozir. zločina proti vojaški moči države.

Preventivno cenzuro za časnike so odpravili na Reki.

Nadaljne aretacije na Reki. Radi nedovoljenega izvažanja živil in potvarjanja izvoznih listov so v Reki zaprli še eno osebo — nekega J.

Reška latinska družba, ki je dalj časa izvrševala drzne tatvine, je sedaj večinoma na varnem. V zaporu imajo 8 mladoletnih članov družbe in dva trgovca, ki sta kupovala ukradeno blago.

Iz ruskega vojnega ujetništva se oglašajo, oziroma pošiljajo pozdrave naslednji goriški in primorski Slovenci: France Makarovič, doma iz Avč; Jožef Pavletič, doma iz St. Andreža; Rudolf Skomina, doma iz Gradišča pri Renčah; Rudolf Švara, doma iz Komna; France Lukežič, doma iz Vrtojbe; Dominik Gregorič iz Volčje drage; Andrej Leban iz Sv. Mihaela pri Gorici; Jožef Gabršček iz Kobarida; Jožef Marvin iz Gorice; Angel Rebula iz Škribine pri Komnu na Krasu; Ljudevit Lozej iz Komna; Jožef Lozej iz Gorice; Filip Bandel, doma iz Malega dola pri Komnu; Simon Bartel iz Gorice; Karel Kompare iz Solkana pri Gorici; France Leban iz Solkana; Anton Košuta iz Šempasa ter Alojzij Uršič iz Gorjanskega.

Iz laškega vojnega ujetništva pošiljajo pozdrave ti-le goriški Slovenci: Ciril Kumar, doma iz Kojškega h. št. 14 pri Gorici; Jožef Ipavec, doma iz Stare gore pri Gorici; France Beš, doma iz Dolenje pri Korminu ter France Mikluš iz Berginja na Primorskem.

Gospodarske be'ežke.

— O gospodarskih razmerah v naši državi je govoril na shodu v Mariboru nemškonacionalni poslanec dr. Vichtl. Omenil je med drugim ogromne dobičke raznih industrijskih podjetij ter povedal, da prodajajo naši sladkorni industriji sladkor v inozemstvo po bajnih cenah; tako ga pošiljajo v Švico po 4 K, v Carigrad pa celo po 10 K kilogram. Ogromne dobičke delajo tudi petrolejna podjetja; tako je leta 1915. ena sama petrolejna družba napravila 11.665.402 K čistega dobička. Govornik se je nato pečal s sodnim preganjanjem navijalcev cen. Neka branjevka na deželi je zahtevala za 100 kg premoga 3 K nad maksimalno ceno; radi tega je bila obsojena na 48 ur zapore. Ako bi se enaka kazenska mera uporabila tudi proti velikim navijalcem cen, tako n. pr. proti petrolejni tvrdki David Fanto, ki je napravila 5 milijonov prekomernega dobička, potem bi jo morali obsoditi na 30.000 let ječe. A velikim industrijem se tega ni treba bati, njim je dovoljeno vse.

Tvornica za radij v Jahimovu na Češkem. Vrednost v erarični tvornici v Jahimovu leta 1915. doseženih izdelkov znaša 1.060.210 K. Ta vsota pa ni popolna, ker še ni cenjena vsa radijeva ruda. Izdelovanje uranovih barv je bilo v minulem letu nekaj manjše, docim se je izdelovanje radijevih preparatov kar podvojilo. Radijevi rudniki v Jahimovu na Češkem so svetovnoznani.

Nov način, kako se napravi kruh trpežen. Med vojno so izumili nov način, kako se napravi kruh trpežen, in ga preizkusili na kruhu, ki so ga pošiljali ujetniškimi taborom. Način je izumil Francoz E. Fleurent. Testo se v košarah stisne v kar možno pravilne paralelopipede in speče tako, da skorja ne razpoči nikjer. Peče se nekaj delj kot običajno, da se uničijo popolnoma vse kali v kruhu. Še vroč kruh, se takoj ko se ga vzame iz peči zavije zaporedoma v dve poli papirja tako, da se robovi prve pole križajo pod prekrizanimi robovi druge pole. Tako zavit kruh se potisne iznova v peč, ko se je v nji znižala vročina na 120 do 130 stopinj, in ostane v nji 15 do 20 minut. Ko se ohladi, je goden za razpošiljanje. Tako se odstranja od kruha vlaga in plesne glive. Prvotno so zavijali kruh v pergamentnik, a prepričali so se, da je svitlorumeni celulozni in leseni papir, prime-

šan na običajni način s škrobom, enako poražen. Tako prirejen kruh so v velikih množinah pošiljali v taboru nemških ujetnikov in trpežnost je prekosila vsa pričakovanja. Čeprav je bil kruh na potu dva tedna, so bili prejemniki kruha zadovoljni s kakovostjo, in celo kruh, ki so ga vrnili odpošiljateljem, je bil brez hibe, najsi je bil nad dva meseca na potu.

Dolžnost naznanila za bakrene cilindre in kopalne peči. Občinstvo se opozarja na razpis c. kr. vlade z dne 4. t. m., št. 39157/16, odnosno na ministrsko naredbo z dne 6. dec., št. 405 drž. zak. zadevajoč zahtevo izročanje bakrenih cilindrov (mehurjev) kopalnih peči ter se razvelja osobito v smislu § 2 cit., da imajo vsi posestniki in hranilci peči, kakor tudi vsi izdelovalci in prodajalci, katere se kurijo s premogom ali lesom, dolžnost podati takoj nemudoma, ako že niso, mestnemu magistratu, obrtni oddelk (nekdanja Galletova hiša I. nadstr., levo, vrata št. 2) v uradnih urah od 8.—2. ure pismeno naznanilo, zadevajoč cit. cilindre na posebni tiskovini. Tozadevne cilindre je dobiti istotam brezplačno. Posestniki peči, ki ne bodo reflektirali na dobavo nadomestila, morajo bakrene cilindre najkasneje do 25. februarja 1917 kovinski centrali na Dunaju, oziroma njenim pooblaščencom prosto podati ali pa vposlati na c. kr. prevzemno komisijo v Gradcu, po določitih citirane naredbe. V poslednjem času znaša odškodnina 5 K za 1 kg čistega bakra; tudi se povrnejo primerno dokazani transportni stroški. Posestniki, ki bodo prosili za nadomestilo, bodo dobili potom c. kr. trg. ministrstva od podjetja posebne tiskovine, ki bode imelo skrbeti za nadomestilo. Te tiskovine bodo podjetju natančno izpolnjene vposlati nazaj. Podjetje bode preskrbelo nadomestilo in pri njegovem montiranju bakrene cilindre odvzelo. Prestojniki se bodo kaznovali z zaporom do 6 mesecev ali z globo do 5000 K.

Kako je v Nemčiji. Kamorkoli pogledaš na ulice kakega nemškega mesta, in ako odbijemo vojake, tedaj vidiš povsod le ženske v uniformi in civilu. Uradnik, sprevednik, pometalč, pismonoša, delavec v municijiski tovarni — vse je ženskega spola. Živil je bolj malo, toda ljudje ne strdajo. V mestih pa igrajo veliko vlogo — nakaznice. V Kolinu se dobi na teden in osebo 2 dkg surovega masla, kdor pa hoče imeti kaj več, si more kupiti za drag

denar. Krompirja zelo primanjkuje. Kot nadomestilo za krompir jedo na Nemškem sedaj neke vrste repo, ki je v mirnih časih ni nobeden pogledal, ki pa ne tekne slabo. Velika mesta so že ob 8. uri zvečer skoro popolnoma temna. Prvotnega navdušenja za vojno seveda ni več, toda volja, vztrajati in se tako dolgo bojevati, dokler ne bo sovražnik pripravljen skleniti miru, navdaja vsakogar — državnika in delavca.

SODE nove in stare od 56 l naprej kupi **A. OSET** p. Guštanj, Koroško. 149

Vajenec

za trgovino išče takoj učnega gospodarja in sicer najraje v speceriji. Blagohotna naznanila prosi Jerica Štiru, Kranj.

Išče se boljši hlapec (tudi starejši), vojaščine popolnoma prost, kot

skladiščnik

za specerijsko trgovino F. DOLENZ, Kranj. 148

Pri pomanjkanju mleka in sladkorja!

Sladni čaj znamka **Sladin**

je najbolj zdrava in tudi najcenejša

hrana za dojenčke.

Dobi se pri lekarnarju **Trnkoczyju** v Ljubljani zraven rotovža. Glavne zaloge: Na Dunaju v lekarnah **Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse 108, Josefstadtstrasse 25, Radokypplatz 4; v Gradcu: Seckstrasse 4.** 37

Deklica,

14—15 let stara, poštenih starišev in ki ima veselje do trgovine, večča tudi nemšč. se sprejme pri **JOS. B. INŠEK**, trgovina z meš. blagom, Trnovo (Kranjsko). 135

Izboren nadomestek za pravo jedilno olje

za vsakovrstne salate si vsakateri lahko sam pripravi brez vseh pridakov in nadaljnjih stroškov, če kupi zavitek

Islandskega Caraghee-mahu,

ki velja za napravo enega litra tacega olja K 1.—, prvovrstni garantirano izbrani za 1 liter olja „1.30, 2 litra „2.40.

Navodilo za napravo je pridejano vsakemu zavitku.

Ze pripravljen, tekoč nadomestek olja za takojšnjo uporabo velja liter K 2.—; steklenico je treba prnesti seboj. Po pošti se tekoči nadomestek ne razpošilja.

Dobi se pri **M. ŠPENKO**, prodaja moke in islandskega Caraghee-mahu, v Ljubljani, Kopitarjeva ulica in **JURIJ MARENCE**, trgovec v Ljubljani, Dolenjska cesta.

Poštne naročila in denarne pošiljave naj se pošiljajo 2980

Ivan Dežman, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6.

Sprejmejo se takoj

zidarji, tesarji in delavci

proti dobri plači za betonsko stavbo na Dobravi pri Jesenicah. — Za stanovanje in prehrano je skrbnjeno. — Natančna pojasnila se dobe v gostilni Franc Seagnetti v Ljubljani, Metelkova ulica št. 19, ali pa pri tvrdki **V. Scagnetti** na Dobravi pri betonskem delu. —

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduha.
4. Skrofuzni afreci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutek.

